ורבי יהודה אבילה כתיבה ביה ורבנן דהיא אבילה דבי אית ביה ארבעה ותרשיה ותיתי ואכל דר בוות. מתזיב ורבי יהודה מאיר ר' יהודה ר' יוסי אומרים אם אינו מתחייב אלא בדבר שאינו מתקיים ומתקבר מלמה מה שאינו מתקיים ומתקבר אינו מתחייב אלא בדבר

אבא לתמרי בקרנה עצמה. קימה לה קיטון עני הקרנה בכמשים זיקים ונתן בה מים כשיעור עמרה זיקים וכשל קיטון בכשים: מין בשאינו מינו. שהתם יכול לבטלן בעצמו. קטן בטל ביותר. ומיהו לא ניחא ליה לבטלן בעצמו. דאמר מר אמר רב אחא בר יעקב (בכורות ל"ב) אין בטל בטל ואין בטל בטל. ומיהו אי איתר שכיל לא מיבטל. ומיהו אי איתר שכיל לא מיבטל. ומיהו אי איתר שכיל לא מיב

אין בשלה אלא שלימה. לא נחפרכת כלום לשון: דכ"ש. ת"ק ורש"י: בהדי אילן מבשל לה. דאין מקרבת אילן מידי פשוטו וקרא משמע דעם האיל דמבשלי לה. ומ"ק סבר מחתך לה. מן כאיל והדר מבשל לה והרמ"ה הלמודמשקין שלימה מבשלה ואינו מחתכה לחתיכות. ור"ש אחת הוה אור לשמעתין דמשמע דבעינן מחוכות

לא מבשלה: לא לישנא קמא כו'. והמחמה קא מקרים למלמדה דאמרן לעיל ומעיקה לא לחדוה. דלישנא קמא לאוקמינן דמן מ"ק דגר מחתך לה. ומן כאיל והדר מבשל לה לאוקמינן דמן מ"ק דגר מבשל לה. ולישנא בתרא. קלאוקמינן מ"ק דבקדרה אחרת מבשל לה ליפי מלעייטיה דמ"ש דמחיק דבשל הכאיל דאמר לה מדרבי"ש דמחיק דבשל הכאיל דאמר לה מדרבי"ש דמחיק דבשל הכאיל דאמר לה מדרבי

ולפי שהיה מבקש לבטל מנהג אבותיו ולהנהיג מנהג אחר, לפיכך אמר לו אל תבטל מנהג אבותיך ואל תנהיג מנהג אחר, ולא אמר לו אל תבטל מנהג אבותיך ואל תנהיג מנהג אבותיך, אלא

הוראות לתלמידים

:יבוא אם בן (מ) יבוא אם בן (מ) :יבוא אם בן (מ) יבוא אם בן (מ) :יבוא אם בן (מ) יבוא אם בן (מ) :

וקערה וביצא בהן משערינן במאי דנפיק מינייהו ולא בדידיה, ואע"ג דלא ידעינן מיהו משערינן בה אומד יפה ובעין יפה. וכן הורה למעשה ונעזר מפי השמועה מפי הרב ר' יוסף ן' פליט' ז"ל.

והסברא קרובה על דרך אפשר לסוחטו מותר (עי' לקמן קח, א), אבל מכיון שאמרו בגמרא דאי במאי דנפק מניה מי ידעינן כמה הוי, ולא עירב טעם אחר, אין חילוק והפרש בכל איסור שאין מ'טערין אלא בו. ובודאי היכא דאיכא קפילא טעים ליה קפילא, וכי ליכא טעמא שרינן ליה ולא אמרינן הא ליכא ס' בדידיה, דהא ידעינן כמה הוי בטעמא. אלא היכא דליכא דטעים ליה דבעינן לשעוריה חיישינן לכוליה. אבל אפשר שנאמר שאם ניער חלב בכף וחזר וניער בו בשר משערינן באותו חלב, דהא ידעינן כמה הוי יאי אפשר לאסור אלא כשיעור כל אותו חלב שניער בו. וא"ג נפלה טיפת חלב ורותחת בכף משערינן בה דהא ידעינן כמה הוי. וי"ל דדוקא בכף חדשה אבל בישנה לא, משום דאוחה טיפה עצמה נחנה טעם בכף ונעשה כל הבלוע בכף שבלעה בבישולים אחרים נבילה ואוסר. ולא ידעינן כמה הוא ולא כמה דנפיק מניה. ומיהו בחדשה אפילו בקדרה נמי במאי דבלעה משערינן. ואיני מוצא מקום לסברת הראב"ד ז"ל בכאן, ומסתברא בין בחדשה בין בישנה לא אמרינן מאי דבלעה בשאר בישולים נעשה נבלה, דכה"ג בבלוע לא אשכחן. ועוד מן הטעמים שיתבארו לקמן פרק כל הבשר.

והא דאמרינן **דאמרי אינשי כמיא דביעי בעלמא.** בביעי בקליפתם אומרים כן שאינם פולטים שום שומן בעולם, ומיהו כיון שנעשה בה אפרוח קליפתם רכה, ויוצא ממנה טעם אפרוח ונבלע באחרות אעפ"י שאינם קלופות, שהבצים בקליפתם מיבלע בלעי מיפלט לא פלטי. וא"ת למה לי למימר הכא במאי עסקינן בביצת אפרוח לימא ליה הכא במאי עסקינן בקלופה. איכא למימר אין הכי נמי אלא רבותא קמ"ל שאפילו בשאינן קלופות אוסרות. א"נ אי בקלופה פשיטא, שהרי היא ככל האיסורים שבתורה שבששים, ואינן מן המנין חוץ מן הכחל לפי שאין גופו איסור, אבל השתא דאוקימנא בביצה שאינה קלופה הא קמ"ל אעפ"י שהיא כבריתה וחשובה, בס', ולאפוקי ממ"ד לקמן בס' ואחת אסורה. ובירושלמי במסכת תרומות (פ"י ה"ו) איתמר בשם ריש ריש לקיש, ביצים ששלקן ומצא בהם אפרוח בנותן טעם, ר' זעירא ור"ש בר' אבא בשם ר' יוחנן ס' ואחת אסורה ס' וב' מותרת, ר' חייא בשם ר' יוחנן הירק והקליפין והמים מצטרפין, וא"ר זעירא קליפי איסור מתירין, רב הונא אמר קליפי איסור מעלין את ההיתר. אמר רב זירא הדא דתנינא והוא ששלקן בקליפיהן שלוקין בשלוקין, אבל שלק בצים קלופין בשאינן קלופין או שאינן קלופין בקלופין שלוקין בשאינן שלוקין צריכות שיעור (אחד) [אחד], גיעולי בצים מותרות שורו, עבר ולא יגעיל (פסוק באיוב כא, י), בצים שהקרימו הרי אלו אסורות, ע"כ בירושלמי, ואינו מחברר עלי כהוגן, אלא שאנו למדין ממנו שהבצים בקליפה אסורין מביצת אפרוח בקליפתו, וכ"ש אם שלק בקדרה של איסור. אבל לפי דעתי מה שהקשו בתחילה ממיא דביעי בעלמא, אפילו בקליפות הוא, הטעם מפני שהביצה סולדת היא מפני האור ומן המים החמים, ודמיא לזאת ששנינו בגמרא בתרומות (פ"י מ"א) רבי עקיבא אומר כל המתבשלין זה עם זה מותרין אלא עם הבשר. ואעפ"י שאין הלכה כמותו, בביצים מיהת מודו אינשי דבולעין ואינן פולטין כלום. ונמצאת כל השמועה כפשטה, דבביצת טמאה מותרת אפילו קלופה, ובשל אפרוח אסורות ואפילו אינן קלופות כדקתני ונמצא אפרוח באחת מהן, דאלמא עכשיו נמצא מתחילה לא היה ידוע לפי שבקליפתם הם כולם.

דף צ"ח עמוד א'

הדיא כזיתא תרבא דנפל בדיקולא דבשרא. פירוש דיקולא סל כדאמרינן ריש תורא בדיקולא (ברכות לג, א). ופירוש הענין לא שהיה כזית ידוע בשעת נפילה אלא מצאו בו עכשיו כזית, וידע רב אשי שבשעה שנפל שם היה בבשר ס' במה שמוצא עכשיו בחלב, אלא שעכשיו נתמעט נפח הבשר ונצטמק מחמת מלחן שהוציא ממנו המוחל ויבש ונתמעט, וסבר להוסיף עליו מאי דבלע דיקולי כלישנא בתרא דלעיל ולא היה נותן לב לחוש שמא יותר חלב נפל שם. ואמרו לו רבנן שמא אף החלב נצטמק לפי חשבון מחמת המלח שנמלח עם הבשר, וכשם שאין בבשר ס' כן עכשיו כך לא היה בו ס' בשעת נפילתו. ורש"י ז"ל פירש דיקולא קלחת. והזקיקו לפרש כן מה שהוא סבור שהבשר והחלב מין במינו הוא והלכה כר' יהודה דאמר מין במינו לא בטיל, וכיון שכן על כרחיך לא שיער רב אשי אלא ברוטב שבקלחת מין בשאינו מינו. וכן ראיתי לגאון שאמר, דיקולא דבשרא שיעורא היא, כלומר מלא סל של בשר והוא מחבשל בקדרה, ומאי דבלע דיקולא ל"ג אלא מה דבלע קדרה, והיינו מה שבלוע בדופני קדרה כדפרישית לעיל. ובעל הלכות ז"ל כתב, אמרי ליה רבנן לרב אשי האי דיקולא דהתירא בלע דאיסורא לא בלע, כיון דכל יומא קא שדי ביה כי היכי דבלע מהאי בלע נמי מהאי. פירוש לפירושו, שכזית חלב ידוע נפל שם ורב אשי היה סבור לשער במה שבלע הדיקולא פעמים אחרות מן ההיתר, ואמרו ליה רבנן לא, שכשם שנפל שם חלב זה אף בכל יום ויום נופל שם והוא בולע ממנו, ואין אנו יודעים עכשיו כמה איסור וכמה היתר בלוע בה, ואעפ"י שאין אוסרין הדיקולא עצמה שיהא אסור למלוח בה בשר מספק, שחולין לקולא ואומרים שיש בה שיעור מהיתר בלוע לבטל האיסור שלו, לא ידענא כמה הוא שמא אינו יותר מס' באיסור בלבד, וכיון דלא ידעינן לא משערינן בה שבלעה, מה שהוא ספק ואינו לפנינו אינו מצטרף להתר, כנ"ל בפירוש דבריו. ולמדת שמשערין במאי דבלע בדופניה מזה התבשיל.

כל איסורין שבתורה בשישים. פירוש בין במינו בין שלא במינו בדליכא למיקם אטעמא. ורש"י ז"ל פירש

אפילו טעמיניה ולא יהיב טעמא בעינן ס', אבל נתן טעם אפילו באלף לא בטיל כדכתבינן בכמה דוכתי, ולקמן נמי אמרינן יש בהם בנותן טעם כין שיש בהם לעלות וכו', אלמא טעמא לא בטל, וקתני סיפא אין בהם בנותן טעם בין שיש בהם לעלות בין אין בהם לעלות במאה ואחד מותרין ואוקימנא בס', אלמא כי לא יהיב טעמא הוו ס', זה פירש הרב ז"ל, והנה אמת נכון. והא דאמר רבא לעיל (צז, א) אמור רבנן בטעמא ואמור רבנן בקפילא ואמור בס', שיעורי דקיימי כל חד באפי נפשיה קחשיב, דקדרה שבישל בה בשר ליכא למיקם עלה בס' אלא בקפילא ובטעמא, וסמכינן עלייהו. ומין במינו א"נ בשאינו מינו וליכא קפילא, ליכא למיקם אטעמא וסמכינן אס', הא בדאפשר בעינן טעמא ושיעורא והיינו כולבית באילפס דר' יוחנן (לעיל שם). ויראה לי שאף הכולבית באלפס וכל האיסורין שמכירין אותם ואין משערין אלא צירן ורוטבן, בנותן טעם בלבד הוא וסמכינן אקפילא, ולא החמירו בס' אלא כשהוא אוכל האיסור עצמו כגון גריסין עם עדשים, אבל כולבית באלפס מי ידעינן כמה הוי רוטב שלו, ולחומרא משערינן בדידה כי לא משכח סז), הא איכא קפילא וליכא טעמא שרינן ליה דומיא דקדרה, דאי לא תימא הכי כולבית באלפס בס' שיערוה, ואם לא היה שם קפילא מותרת, וקפילא להחמיר בא, והיכי מוכח רבא מיניה דסמכינן אקפילא, ודאי כולבית באלפס נכרת היא דאי לבטולי כולבית גופיה בדידה הוא ולא בטלה. וכן נראה לי באיסורין עצמן דטעמא בעי ס' וס' לא בעי טעמא, כלומר דאפילו טעמינין וליכא נותן טעם בעינן ס' ולא משתרי בפחות מכאן, והיינו מתני' אין בהם בנותן טעם וכו' פרישנא בגמרא בס', אבל היכא דשערינן ליה בס' לא צריכים לאהדורי בחר קפילא ולמטעם ליה כלל. והיינו דאמרינן הכא ובע"ג (סט, א) דכל איסורים שבתורה בס', ומיהו היכא דטעמיניה ואשכחיה דיהיב טעמא הוא ודאי טעמא לא בטיל.

עמוד ב'

וליגמר מיניה גלי רחמנא מדם הפר ומדם השעיר. קשיא לן, דילמא התם משום דליכא ס' אבל בס' בטל וגמרינן מזרוע בשלה. ואיכא למימר כיון דמדאורייתא חד בחרי לא בטיל אי גמרינן מזרוע בשלה הויא לה קולא וקולא לא גמרינן. ודאמרינן מאי חזית דגמרת מהאי ליגמר מהאי, לא שיהיו סותרין זה את זה שאפשר היה ללמוד משותיהן אלמלא שהוא חידוש, אלא מלתא בעלמא הוא דקאמר שאפילו יהיו סותרין ליגמר מהאי. א"נ הכי קאמר ומאי חזית דגמרינן מהאי בלחוד לגמר אף מהאי, שכל מקום שאתה יכול לקיים את שתיהן מוטב. ואקשינן אי הכי ס' ומאה נמי לא ניגמר אפילו לשאינו מינו. ומפרקינן אטו אנן לקולא גמרינן לחומרא גמרינן דמדאורייתא בדובא בטל, כלומר אי לא גמרינן מהאי (ומשני) בטול טעם בשאר איסורי' דאורייתא, בדובא הוה לן לבטולי כדכתיב (שמות כג, ב) אחרי רבים להטות, והשתא חומרא הוא דגמרינן וחומרא שפיר גמרינן מניה דכ"ש הוא, ומה איל נזיר דאקיל גביה לא אקיל אלא במאה או בס' כ"ש באיסורא אחרינא כפירש רש"י ז"ל.

ואל יעלה על דעתך שזו ההיקש דאורייתא, שא"כ מכאן למדנו לטעם כעיקר דאורייתא. אלא מכאן יש ללמוד שאין להחמיר עליהן יותר מכאן, אבל אי אפשר לְלמוד מכאן שיהא צריך ס', דדילמא החם לבטל האיסור לכתחלה במקום זה חדשה תורה וצריך ס', אבל לא בדיעבד. ועוד אם החמיר הכתוב בקדשים נחמיר בחולין. ועוד כיון שיש באיל מאה וס' אין הכתוב מצריך לחתוך ממנו קצת, ואם הוא בפחות מכאן נמי כך היה מותרת, וקרא נמי אסמכתא דרבנן היא. ויתבאר לך כן מדברי רש"י ז"ל עצמו שאמר דטעם כעיקר לרבא בחולין דרבנן [הוא].

אלא לטעם כעיקר דבקדשים אסור. פירוש טעם כעיקר, כגון שלא נתערב שם גופה של איסור, דומיא דענבים ששרה אותם במים ויש במים טעם יין שאין שם יין כלל. א"נ יש בו יין אלא שאבד במיעוטו, כגון טיפת יין שנפל למים ואין בו מראה יין דממשו אבד, וכגון בשר בחלב שנתן הבשר טעם בחלב או החלב בבשר. וזהו טעמו ולא ממשו שהוזכר בחלמוד. ובקדשים אסור שרואין אם נתן אותו איסור טעם גדול בהיתר כאלו נמחה שם ממשו של איסור כזית ולוקין עליו, וכן בנזיר רואין אם נתנו הענבים טעם גדול במים (ברביעית) [ברביעית] יין ושתה בתוך השיעור ולוקה, ואע"פ שאין טעם זה מגופן של ענבים, שהרי מה הם לפניך המה שהיו. ופירוש היתר מצטרף לאיסור שהוזכר בפסחים (מג, ב) ובמקומות אחרים הוא, שכל מה שהוא אסור בנותן טעם אפילו לא אכל כזית מן האיסור אלא בין ההיתר והאיסור לוקה. ומאן דאית ליה היתר מצטרף לאיסור, אפשר דלית ליה טעם כעיקר, שאינן תלויות זו בזו, ומאן דאית ליה טעם כעיקר אפשר דבעי שיעור טעם מן האיסור כמו שפירשתי. אבל בקדשים ישנן לשתיהן, היתר מצטרף לאיסור וטעם כעיקר, כלומר שאם נתן טעם הפטולה בכשרה ואין ממשו שם ואכל ממנה כזית לוקה, אעפ"י שלא אכל מן הטעם שהוא אסור אלא משהו שנתן טעם בכזית, וכל זה יש ללמוד מדכתיב (ויקרא ו, כ) גבי חטאת יקדש להיות כמוה.

והא דאמר רבא הכא לטעם כעיקר, הכי קאמר מצינו בקדשים שהיתר מצטרף לאיסור, ולא ממשו של איסור בלבד אלא אף הטעם כעיקר, ומצטרף (וגזרו) סז) את ההיתר להיות כמותה דכתיב יקדש, וטעם כעיקר גמרינן מיניה מ"מ. אבל היתר מצטרף לאיסור למאן דנפקא ליה

סו) קפילא.
סז) וגזרו.

הבוקר העברי

אמת ויציב

(8)

הקמת מדינת ישראל

הכרזת העצמאות

בארץ ישראל קם העם היהודי את מדינתו. בארץ זו נוצרו ערכיו הרוחניים, הלאומיים והאזרחיים. בארץ זו חי העם היהודי חיי עם עצמאי. בארץ זו חיבר העם ספרות לאומית ומוסרית. בארץ זו נתן העם לעולם את ספר הספרים.

לאחר שגורש העם מארצו, נשמר בגולה אמונה נאמנה בשיבה לארצו. בכל הדורות לא חדלו בני העם לבטא תקוה לשוב לארצם ולהגשים בה חיי חירות. בדורות אחרונים הגיעו בני העם לארצם ובנו ארץ לתפארת. בארץ זו הגיעו בני העם לעצמאות. בארץ זו הקימו בני העם מדינה. בארץ זו הגיעו בני העם לעצמאות. בארץ זו הקימו בני העם מדינה.

הכרזת העצמאות

בארץ ישראל קם העם היהודי את מדינתו. בארץ זו נוצרו ערכיו הרוחניים, הלאומיים והאזרחיים. בארץ זו חי העם היהודי חיי עם עצמאי. בארץ זו חיבר העם ספרות לאומית ומוסרית. בארץ זו נתן העם לעולם את ספר הספרים.

לאחר שגורש העם מארצו, נשמר בגולה אמונה נאמנה בשיבה לארצו. בכל הדורות לא חדלו בני העם לבטא תקוה לשוב לארצם ולהגשים בה חיי חירות. בדורות אחרונים הגיעו בני העם לארצם ובנו ארץ לתפארת. בארץ זו הגיעו בני העם לעצמאות. בארץ זו הקימו בני העם מדינה. בארץ זו הגיעו בני העם לעצמאות. בארץ זו הקימו בני העם מדינה.

הכרזת העצמאות

בארץ ישראל קם העם היהודי את מדינתו. בארץ זו נוצרו ערכיו הרוחניים, הלאומיים והאזרחיים. בארץ זו חי העם היהודי חיי עם עצמאי. בארץ זו חיבר העם ספרות לאומית ומוסרית. בארץ זו נתן העם לעולם את ספר הספרים.

לאחר שגורש העם מארצו, נשמר בגולה אמונה נאמנה בשיבה לארצו. בכל הדורות לא חדלו בני העם לבטא תקוה לשוב לארצם ולהגשים בה חיי חירות. בדורות אחרונים הגיעו בני העם לארצם ובנו ארץ לתפארת. בארץ זו הגיעו בני העם לעצמאות. בארץ זו הקימו בני העם מדינה. בארץ זו הגיעו בני העם לעצמאות. בארץ זו הקימו בני העם מדינה.

סמכינן אקפילא. פי' [423] על נחתום א"י שהוא בקי בטעמים. ונראין דברי' [424] דלא בעינן שיהא טועם לפי תומו כדמשמע מפרש"י ז"ל [425], ואדרבה כיון דמילתא דעביד לגלויי לן הוא, כי מטעמינן ליה דליסמכיה על פיו כל היכא דאמרי' ליה דלהוראה מטעמינן ליה, טפי זהיר ומירתת, וכן דעת ר"ת ז"ל [426]. וקשיא ליה לרבינו הרמב"ן ז"ל [427] מאי עדיפותיה דקפילא דסמכי' עליה, דהא ודאי אע"ג דאמר דלית ביה טעמא לא שרינן ליה בפחות מס'. וכדמוכח לקמן [428] מדתניא גריסין שנתבשלו עם העדשים ויש בהם בנ"ט אפילו [429] יש בהם להעלות באחד ומאה אסור, דטעמיה לא בטיל. וקתני סיפא אין בהם בנ"ט אפילו [429] אין בהם להעלות באחד ומאה מותר. ואוקמי' לקמן בדאיכא ס', אלמא דאע"ג דליכא טעמא ס' בעינן. וכל היכא דאיכא ס' תו לא בעינא מידי, דמסתמא כל היכא דאיכא ס' ליכא טעמא וכדאמרינן בכל דוכתא בס'. וכדמוכח מהא דאמרינן בסמוך אמר' רבנן בטעמ', אמ' רבנן בס'. ומעתה מאי האי עדיפותא דקפילא דסמכי' עליה הרי לא בא להקל עלינו בשום דבר. ותירץ ז"ל [427] דהא דאמרינן דסמכינן אקפילא, היינו דלהיכא דלא ידעינן שיעורו של איסור לשערי' בס', כי הא דקדירה דלא ידעינן כמה פלט', ולהכי צריכין לקפילא. וכי אמר דלא יהיב טעמיה סמכינן עלוי ותלינן דיש בו ס'. ואיכא למידק ואמאי לא קשיא ליה לרבא מעיקרא ממתני' דקתני בהו בנ"ט ולא קתני כיצד משערין אותן, כדקתני ברישא דמתני', ואיכא מנייהו דלא ידעינן מאי דנ"מ, כגון חתיכת נבלה וחתיכת דג טמא שנפלה בקדרה. וי"ל דהתם קים לן דכי ידעי' שיעור איסור משערינן בס' וכי לא ידעי' שיעור' כההיא דחתיכה משערינן בכולה. אבל בקדירה זו אם אתה אומר דמשערינן בכל הקדרה לעולם אסור', שאין קדרה שמחזקת ס' נגדה.

[צז, ב] מין כשאינו מינו דהתירא. דאיכא למיקם אטעמא, כגון קדרה שבישל בה תרומה וחזר ובישל בה חולין מדבר שאינו מינו משערי' בטעמא. והא דנקט [430] שבישל בה תרומה, ה"ה לאיסורי נזיר או לאיסורי קונמות דהנהו נמי בשא"מ בס' או בטעמא, כדכתיבנא במסכת ע"א [430]*, אלא דחד מנייהו נקט. וכללו של דבר אין לך דבר שאינו בנ"ט או בס' כשהוא מין בשא"מ, חוץ מחמץ בפסח לרבא דאחמירו ביה משום חומרא דחמץ, כדפרי' בדוכתא [431] ובמסכת ע"ז [432] בס"ד.

מין במינו דליכא למיקם אטעמא. יש שפירשו [433] כגון שמנונית דגיד הנשה. פי' [434] דשמנונית בהדי בשר מין במינו חשיב, וה"ה לחלב בעלמא

423 כ"כ בחי' הרא"ה. 424 כ"ה בחי' הרא"ה ובבד"ה ב"ד ש"א טז, א וכ"ה בחי' הרשב"א ובר"ן, ועיי' בתוה"ב שם ע"ב. 425 בד"ה ליטעמיה. 426 כ"ה בתוס' ד"ה סמכינן בסתמא. ועיי' בבי' הגר"א יור"ד סי' צח סק"ב שהביא ראי' דגוי נאמן במילתא דעבידא לגלויי. דלעיל סג, ב איתא: „לוקחין ביצים מן העכו"ם בכל מקום ואין חוששין לא משום נבלות ולא משום טרפות, ודילמא דעוף טמא נינהו, אמר אבוה דשמואל באומר של עוף פלוני טהור". ומשמע דגוי נאמן בכך דכיון דאיכא למיקם עלה דמילתא ולהשוותן לביצי עוף טהור ולהווכח האם טהורות הן או טמאות. וד' הגר"א א"ש לדעת הרא"ה ורבינו דקפילא נאמן בלא מסל"ת ודמיא להתם ששואלים אותו האם ביצי עוף טהור הם. ויוֹדֵע שסומכין על פיו, ונאמן כיון דעבידא לגלויי. אמנם לדעת הרשב"א בסוגיין ובתוה"ב שם דהוכיח דא"צ קפילא מדנקטינן בגמ' טעים לה כהן, ומשמע דלא הוי קפילא, וכל נאמנותו מדין מסל"ת בצירוף הסברא דהוי מילתא דעבידא לגלויי, כדברי הגר"א שם (וכ"ה בש"ך שם, סק"ב), א"כ כיצד מוכח מגמ' דביצי עוף טהור דנאמן, והרי שם נאמן אף ללא מסל"ת, והכא לד' הרשב"א נאמן מי שאינו קפילא רק במסל"ת, וצ"ע. ועיי' בזה בשו"ת ראשי בשמים יור"ד סי' לה. 427 עיי' בחי' הרמב"ן לקמן צח, א ד"ה כל ובחי' הרא"ה ובר"ן וכ"ה בחוה"ב ב"ד ש"א טז, א. 428 צט, א. 429 לפנינו שם: בין יש בהן וכו' בין אין בהן. 430 לפנינו בגמ' ל"ג לה. אלא שמשמע מהרי"ף והרשב"א דגרסי הכי. 430* סט, א ד"ה וכן. ר"עג, ב ד"ה ומי. וכ"כ רבינו לקמן צט, א ד"ה לאו, ועיי"ש הע' 645. 431 פסחים ל, א בחידושים מהריטב"א ד"ה אמר. 432 שם. 433 צ"ל: שגרסו. וכ"ה גי' הרי"ף וחי' הרשב"א שכ': „כך היא הגירסא ברוב הספרים וכן גריס הרב אלפסי ז"ל". וכ"ה בחי' הרא"ה ובר"ן וכ"ג רבינו לקמן ד"ה הנהו. 434 כ"כ בחי' הרא"ה והרשב"א וכ"ה בר"ן ובבית הבחירה. וכ"כ הראב"ן, ע"ז סי' שיא, ועיי' בש"ך יור"ד סי' צח סק"א שפי' בדעתו דאיירי בבשר שמן. ובחי' הרמב"ן כ' להסתפק בזה. אמנם הרא"ש בסי' כה, האו"ז ע"ז סי' רנג, הראבי"ה עמ' קט"ז והאגור סי' אלף רסו כ' בשם הרשב"ם דחלב ובשר שני מינים הם. וכ"ה בב"י יור"ד סי' צח ד"ה מצאתי וכ"פ בשו"ע שם.

מערכי יום טוב

[ג] הלכך לגלי מי דמי. [ד] ברוחתא דעלוסיה. ושאנו מגמגמי נמנין לקנקן ענין ג"כ. [ה] ואעקר דכתיבא נמי לאחר. בגמרא דמה לי לקנקן כדרי דנמי לקנקן ענין ג"כ. [ו] ולפי מה דאיתמר לקמן דמתירין בכולה מתניתין דלא מיתסר אלא בדבר שמתחלתו אסור אמאי לא מיתסר

הלוחם ,ישראל

**אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [ב] אלא לשמה [ג] הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [ד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [ה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [ו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [ז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [ח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [ט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [י] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [יא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [יב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [יג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [יד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [טו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [טז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [יז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [יח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [יט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [כ] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [כא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [כב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [כג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [כד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [כה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [כו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [כז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [כח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [כט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [ל] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [לא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [לב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [לג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [לד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [לה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [לו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [לז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [לח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [לט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [מ] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [מא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [מב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [מג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [מד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [מה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [מו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [מז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [מח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [מט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [נ] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [נא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [נב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [נג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [נד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [נה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [נו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [נז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [נח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [נט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [ס] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [סא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [סב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [סג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [סד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [סה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [סו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [סז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [סח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [סט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [ע] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [עא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [עב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [עג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [עד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [עה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [עו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [עז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [עח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [עט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [פ] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [פא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [פב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [פג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [פד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [פה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [פו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [פז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [פח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [פט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [צ] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [צא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [צב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [צג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [צד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [צה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [צו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [צז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [צח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [צט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [ק] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קי] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קיא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קיב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קיג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קיד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קטו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קטז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קיח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קיט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קכ] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קכא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קכב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קכג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קכד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קכה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קכו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קכז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קכח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קכט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קל] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קלא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קלב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קלג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קלד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קלה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קלו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קלז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קלח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קלט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קמ] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קמא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קמב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קמג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קמד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קמה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קמו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קמז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קמח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קמט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קנ] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קנא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קנב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קנג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קנד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קנה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קנו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קנז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קנח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קנט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קס] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קסא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קסב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קסג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קסד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קסה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קסו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קסז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קסח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קסט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קע] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קעא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קעב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קעג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קעד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קעה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קעו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קעז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קעח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קעט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קפ] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קפא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קפב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קפג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קפד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קפה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קפו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קפז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קפח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קפט] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קצ] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קצא] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קצב] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קצג] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קצד] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קצה] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קצו] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קצז] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פני אדון כל הארץ ויעבוד אותו ויקבל שכר טוב מאת אדון כל [קצח] אלא לשמה . הרוצה שיבוא לבית המקדש ויעלה לרגל ויראה פ

תחלה למין במינו במשהו וכתב שמעינן מיכה חלב שנפל לקדרה לוקר במשהו ומשמע דהיינו כשנפל תרבא בקדרה של בשר לאחות לגא קמתר מלגא בלנפל תרבא בקדרה שיש בה שומן והכי איתא בתקלת קפרי רפ"י בהליא לכתב כגון חלב שנפל לקדרה במינו לוקר במשהו ובקוף הגהות מרדכי לחולין (פ' תשם) נסתפק בדין זה בתעשה שיקנו בכרם וכרמה לנקטינן לחומרא: **כתב** בהגהת שערי דורא (פי' לט אות ב) בשם אור זרוע (שם) שומן של כלעות וחזה וחליה ושומן היוך בשר שומן הוא ומיקרי בשר ולא חלב אבל שומן של הלב ושל בין הדקין חלב מיקרי. ולפי זה הא לכתב הרא"ש ורבינו לחלב בשומן הוי מין במינו אי לא פליגי אריך לומר למיירי בשומן הלב ולקין ומיהו הרמב"ם פרק ט"ו מהלכות מאכלות אסורות (ה"ל) פליג אאור זרוע והא כתב לחלב הלויה מין חלב הכליות הוא והאי חלב הלויה הויא שומן הלויה עיין שם:

עוד כתב בהגהת שערי דורא (שם) כמה חילוקים בדין זה גם האיסור והיתר האחרון כלל כ"ג (מין ח) האריך עובא בחילוקי דינים אלו וכראה שכל דברי זה הם מהאור זרוע ועי"ש. ועיין עוד במרדכי פרק בתרא דע"ז (פי' תתנב) כי המורה צריך לדקדק בחילוקים אלו עובא ואף על גב דלמאי דקיי"ל דמין במינו נמי בטל בששים מין בפקותא בחילוקים אלו מכל מקום איכא בפקותא בשנתערב איסור באתר דיבש ובודע תערובתו קודם דיטול למין במינו מד בתרי בטל ושלא במינו בששים אי נמי בפקא מיכה היכא שנפיף כלכתב דבינו בקמוך:

(ה) כתב הרשב"א ואין צריך שיהא אומן בכך אלא אפילו סתם בני אדם וכו'. בת"ה האחרון (כ"ל ס"ל עח קוף ע"ל) ב) הבינא לאיה מלאמרינן בגמרא (חולין לא.) בשלמא תרומה עושים לה כהן ולא קאמר עושים לה כהן קפילא ועוד מלאמר רבא אמור רבנן בטעמא אמור רבנן בקפילא מלממחלק בטעמא וקפילא לשנים שמע מינה טעמא הוי טעם הכנגם לכל אדם ולא אמרו קפילא אראמה אלא מטוס לגוי בעלמא משקר אבל קפילא לא מרע בפשיה עכ"ל. עלמד מזה לגוי בעלמא נאתן לפי תומו מלאמר רבא אמור רבא אמור רבנן בטעמא וממילא בשמע דהא לאמר אמור רבנן בקפילא אלא לומר אפילו יודע שסומכין עליו אלא מתיה לפי תומו פשיטא וכי סלקא דעתך לאיהוי גרוע מקתם גוי: (ו) וכ"כ א"א הרא"ש ז"ל שצריך שלא ידע שסומכין עליו כו'. פירוש גם הא"ש קובר כיש מי שאוסר על שיהא אומן ומתיה לפי תומו ועיין לרשה: (ז) ופרש"י הא דסמכינן אקפילא דוקא בדאיכא ששים וכו' עד ואי אית ביה ששים שרי. כן משמע מתה בפירוש (חולין לח. ד"ה בכ) אהא דכל איסורין שבתורה בששים וכתב עליו הר"ן (לר. ד"ה ומין במינו) אלא מחוור דמלאמרינן סמכינן אקפילא משמע לקולא סמכינן עליה ולפי דברינו אינו בא אלא לאסור דהא כל היכא לאיכא ששים אי איכא קפילא ולאי שרי וגם הגלי"ש (פ"ז פי' כט) כתב על דברי רש"י דיעבא דסמכינן אקפילא לא משמע כן אלא שיש מאי דבותא לסמכינן עליה אלא משמע דסמכינן אטעמיה דיליה אפילו בפחות משיש וקתמא אמרינן בכל התלמוד דכל איסורין שבתורה בששים ואין צריך לחזר אחר לדבר אחר להתירו בשיש וכן משמע לעיל לאחר דבא אחור דבנן בטעמא ואחור דבנן בששים וכו' משמע דלא הוכיח ששים אלא הוכיח דליכא לאיסר לאיכא לאיסר למיקס אטעמא אבל היכא לאיכא לאיסר אטעמא לא מסכינן ששים ואי לא יהיב טעמא שריא ליה אפילו בפחות מששים וכן דעת התוס' (לט. ד"ה אלא ממאי) ע"כ. וכראה מדברינו שכתב שם עוד דהא דקאמר אלא יש בו ששים אין צריך לחזר אחר לדבר אחר להתירו היינו לומר דמקמתא סמכינן דלא יהיב טעמא ואחר מששים הא אם טעמא אפילו יש בו מאה או יותר אסור לטעמא לא בטיל וכן הסכימו הרשב"א (נתה"ל ס"ל ס"ל עח.) והר"ן ז"ל (שם):

פרישה

(ה) כתב הרשב"א ואין צריך שיהא אומן בכך כו' ואם הוא אומן אפילו יודע כו'. ז"ל הרשב"א בת"ה האחרון (כ"ל ס"ל עח קוף ע"ל) מלאמר רבא אמור רבנן בטעמא אמור רבנן בקפילא מלממחלק בטעמא וקפילא לשנים שמע מינה טעמא הוי טעם הכנגם לכל אדם ולא אמרו קפילא אראמה אלא מטוס לגוי בעלמא משקר אבל קפילא לא מרע בפשיה עכ"ל. עלמד מזה לגוי בעלמא נאתן לפי תומו מלאמר רבא אמור רבא אמור רבנן בטעמא וממילא בשמע דהא לאמר אמור רבנן בקפילא אלא לומר אפילו יודע שסומכין עליו אלא מתיה לפי תומו פשיטא וכי סלקא דעתך לאיהוי גרוע מקתם גוי: (ו) וכ"כ א"א הרא"ש ז"ל שצריך שלא ידע שסומכין עליו כו'. פירוש גם הא"ש קובר כיש מי שאוסר על שיהא אומן ומתיה לפי תומו ועיין לרשה: (ז) ופרש"י הא דסמכינן אקפילא דוקא בדאיכא ששים וכו' עד ואי אית ביה ששים שרי. כן משמע מתה בפירוש (חולין לח. ד"ה בכ) אהא דכל איסורין שבתורה בששים וכתב עליו הר"ן (לר. ד"ה ומין במינו) אלא מחוור דמלאמרינן סמכינן אקפילא משמע לקולא סמכינן עליה ולפי דברינו אינו בא אלא לאסור דהא כל היכא לאיכא ששים אי איכא קפילא ולאי שרי וגם הגלי"ש (פ"ז פי' כט) כתב על דברי רש"י דיעבא דסמכינן אקפילא לא משמע כן אלא שיש מאי דבותא לסמכינן עליה אלא משמע דסמכינן אטעמיה דיליה אפילו בפחות משיש וקתמא אמרינן בכל התלמוד דכל איסורין שבתורה בששים ואין צריך לחזר אחר לדבר אחר להתירו בשיש וכן משמע לעיל לאחר דבא אחור דבנן בטעמא ואחור דבנן בששים וכו' משמע דלא הוכיח ששים אלא הוכיח דליכא לאיסר למיקס אטעמא אבל היכא לאיכא לאיסר למיקס אטעמא לא מסכינן ששים ואי לא יהיב טעמא שריא ליה אפילו בפחות מששים וכן דעת התוס' (לט. ד"ה אלא ממאי) ע"כ. וכראה מדברינו שכתב שם עוד דהא דקאמר אלא יש בו ששים אין צריך לחזר אחר לדבר אחר להתירו היינו לומר דמקמתא סמכינן דלא יהיב טעמא ואחר מששים הא אם טעמא אפילו יש בו מאה או יותר אסור לטעמא לא בטיל וכן הסכימו הרשב"א (נתה"ל ס"ל ס"ל עח.) והר"ן ז"ל (שם):

דרישה

[ב] וכן כתב א"א הרא"ש ז"ל שצריך שלא ידע שסומכין עליו. לשון ב"י והרא"ש כתב ז"ל ליטעמיה קפילא ארמאה פירש נתחום גוי ושמע מינה דמותר לסמוך עליו לפי תומו ולא יודיעוהו שצריך לו לדבר איסור והיתר עכ"ל וזה שכתב רבינו וכן כתב א"א הרא"ש ז"ל שצריך שלא ידע שסומכין עליו כו' כלומר אין מפורש בדברי הרא"ש שהוא סובר כדברי המחמירים אלא לענין שצריך שיהא מסיח לפי תומו אבל לענין אי בעי קפילא בדוקא אין בדבריו הכרע עכ"ל ב"י. ולי נראה שרבינו הביא דברי הרא"ש ומפרש דבריו דמיירי דוקא באומן ומסיח לפי תומו וכמו שכתבתי בפרישה דאם לא כן יהא קשה על רבינו שהביא דברי הרשב"א במה שכתב ויש אוסרין עד שיהא אומן ומסיח לפי תומו דהא סיים שם הרשב"א דיש לחוש לדבריהם ולמה השמיט רבינו זה ולא כתב בסיום דברי הרשב"א דיש לחוש לדבריהם אלא ודאי לא חש להאריך דסמך על מה שהביא הסכמת הרא"ש ז"ל שצריך שיהא אומן ומסיח לפי תומו והכריע כן מדברי הרא"ש שכתב בהדיא ליטעמיה קפילא ארמאה פירוש נתחום גוי משמע בהדיא מדבריו שצריך שיהא אומן וכתב גם כן שבענין שיהא מסיח לפי תומו. ועוד שהתוס' כתבו בהדיא והביאם ב"י אהא דאמר סמכינן אקפילא אף על גב דגוי הוא כיון דקפילא הוא לא משקר שלא יפסיד אומנותו ע"כ. משמע להדיא מדבריהם שצריך שיהא אומן ואין סברא לומר שהרא"ש חולק על התוספות אם לא היכא שמבאר בהדיא שחולק או שמוכרחין לכך:

חידושי הגהות

[ב] קאי אמאי דסליק מיכה דאיכא פגמה יעל זה קאמר והוא אלא וכא קופו להשמיט לפגוס ולבסוף הסמיט אסור ממבואר בב"י בסימן ק"ג בסימן (כפה"ג): [ג] צריך לומר לרש"י כתב כן אליבא דמאן דסבירא ליה דמין במינו בטל בששים אבל הוא בסימן לא בטיל כמבואר בסמוך בדברי הטור (פרישה):

הגהות והערות

ב) ועיין בתשובות הרשב"א ח"א סי' תצז וחצט ותחת, ובמיוחסות להרמב"ן סי' קנח: ג) פירוש דרש"י כתב דצריך מסל"ת דוקא (עיין חולין צז. ד"ה ליטעמיה) וע"ז אומר הר"ן דלאו דוקא במסל"ת כמו שכתב רש"י, דזה אינו דב"ש דלא מרע וכו'.

קיג: הגוזל ומאביל פרק עשירי בבא קמא

שלא ישמשבנו ויצא יבול יגלום עליו תיל °וחשב עם קונהו *°ידרקדק עם קונהו אמר רב יוסף לא קשיא הא בכנעני הא בגר תושב אמר ליה אביי והא תרוייהו גבי הדדי כתיבי *לא לך אלא. לגר שנאמר °לגר ולא לגר צדק אלא לגר תושב שנאמר לגר תושב *משפחה גר זה העובד כוכבים כשהוא אומר או לעקר זה הנמכר לעבודת כוכבים אלא אמר רבא לא קשיא כאן בגוילו וכאן °בהפקעת הלוואתו(ה) א"ל אביי עבד עברי הפקעת הלוואתו הוא רבא לטעמיה *דאמר רבא *עבד עברי נופו קנוי אמר רב ביבי בר גידל אמר ר"ש חסידא *זגל בנעני אסור °אבידתו מותרת(ח) גזלו אסור דאמר רב הונא מנין לגזל הכנעני שהוא אסור שנאמר °ואכלת את כל העמים אשר ה' אלהיך נותן לך בזמן שהן מסורים בידך ולא בזמן שאינם מסורין בידך אבידתו מותרת דאמר רב חמא בר גורי' אמר רב מנין לאבידת הכנעני שהיא מותרת שנאמר °לכל אבדת אחיך לאחיך *אחה מחזיר ואי אתה מחזיר °לכנעני ואימא הני מילי היכא דלא אתי לידיה דלא מחייב לאהדורי בתרה אבל היכא דאתי לידיה אימא ליהדרה *אמר רבינא °ומצאתה דאתא לידיה משמע: תניא ר' פנחס בן יאיר אומר °במקום שיש חילול השם אפי' אבידתו אסור אמר שמואל טעותו מותרת(ט) כי הא דשמואל זבן מכותי(י) לקנא דרהבא במר דפרולא בר' זוזי ואבלע ליה חד זוזא רב כהנא זבן מכותי מאה ועשרים חביתא בבאה ואבלע ליה חד זוזא אמר ליה 'חוי דעלך קא סמכינא רבינא זבן דיקלא הוא וכותי לצלוחא א"ל לשמעיה קרם ואייתי מעיקרו דכותי מגיינא ידע רב אשי דווה קאזיל באורחא חזא שיבשא בפרדיסא וחלי בה קיטופי דעינבי אמר ליה לשמעיה °זיל חוי א' דכותי גינבו איתי אי דישראל גינבו לא אייתי לי שמע ההוא כותי דהוה יתיב בפרדיסא אמר ליה דכותי שרי א"ל כותי שקיל דמי ישראל לא שקיל דמי גופא אמר שמואל 'דינא דמלכותא דינא אמר רבא חדע 'דקטלי דיקלי ונשרי גישרי ועברינן עליהו א"ל אביי ודלמא משום דאיישא להו מגייהו מריהו אמר ליה אי לא דינא דמלכותא דינא היכי מייאשא והא לא קא עבדי כראמר מלכא מלכא אמר זילו וקטלו מכל באני ואינהו אזלו וקטלו מחד באנא 'שלוחא דמלכא במלכא ולא דמי ואינהו אפסדי אנפשייהו דאיבעי להו דאינקוט מבוליה כאני ומשקל דמי אמר רבא 'מאן דמשתכח בבי דרי פרע מנחא דמלכא וה"מ שותפא לאבל אריסא ארישותיה הוא דקא מפיק ואמר רבא 'בר מתא אבר מתא מיעבט ו'ה"מ *דברלא ארעא וכרגא דהאי שתא דחליף דאיל ואפיים מלכא חליף ואמר רבא הני דדיירי דרי ברוך התחום אסור ליקח מהן מאי טעמא משום דמרבא חיותא דמתא בתרייהו רעץ לתחום מורר ליקח מהם אמר רבינא אם היו בעלים מרדפים אחריהם אפילו חוץ לתחום אסור מברייתא דבא ואיתימא רב הונא דסלקין לעילא ודנהרתין לתתא 'דאי בר ישראל דידע סהדותא לכותי [א] ולא תבעו מיניה ואזל ואמחיד ליה בדיני דכותי על ישראל חבריה משמתינן ליה מאי טעמא דאינהו מפקי ממונא אפומא

[א] שנטעה הפקר נקנין הפקרים

מן קרקע שלהן פירות: וכרגא. כסף גולגולת שמטת דת: אבל שתא דחליף חליף. (ה) כל קלנה שקונין עליו שנה שעברה ומעמה המם שלו ולו אין כח למשכן לת זה על מכירו: דדיירי דרי. עכו"ם שיש להם בהמות ומזכנין מהן שדות בשכר: אסור ליקח מהן. בהמה שמת מחברה עם בהמותיהם של ישראל ושל כני ישראל [ל]

1 בש"ס טעם: כגון שיש לו לוקח ומחי לאסוף ולחת דלא יהא נכסי הפקר ולחת דלא יהא נכסי הפקר [ל]. 2 בש"ס טעם: מ שנשלש.

ל) לפי שהנו הבנעים מנגב הפקר הקנין לחביה. (ומי לפיל לא ל"ל מה בשנה בש בשיבה הקונים?). כ) לפי שהנו מחזיר כדין ז' לחמה. לעטם כדיני מחזיר כדין ז' לחמה.

הגהות מהר"ב רגשבורג א) תר"ה סייגו גזלן ומאבל לא"ר: כ"ב לא"ר: שם דף ר"ש

מוסף רש"י

ערות בעל הבית מחשבה מטמאתן. בגל הבית מיט עבד לאוכלן ושוקה מהן מעות הלנבקלות וקבנלות ומשמר עליהן לגבר מרחר לי בלא חמרון מלאכה מקבלן שומה מדי (לעיל מון). ושל עבדן. הפקר לאכול לן מחשבתו ומפלמו דעבדי דמלוך ומזכן ונלוקח ישבה מהם מעבלים ומעדין לא עבדה מלאכתן לכן (סם). של גזלן אין מחשבה מטמאתן. ואם"ם מחשבה עליהן לגבר מרחר לי בלא חמרון מלאכה מקבלן שומה מדי (לעיל מון). ומשמר

הגוזל ומאביל פרק עשירי בבא קמא

לא צריך לאהדורי עליה כולי האי ודלמא לא צריך לאהדורי עליה כולי האי ודלמא אינשי דמי: לכאן לא מיתלי מיעייה: ופליגי. כלומר ואמר רב הדין עם הראשון: אמר הדין עם הראשון ר' יוחנן משמיה דרבי יגאי אמר הדין עם השני אמר רב יוסף (ה) לא פליגי כאן לפני יאוש הדין עם השני כאן לאחר יאוש הדין עם הראשון *ותרוייהו אית להו דרב חסדא א"ל אביי ולא פליגי דא מתנות בהונה כלפני יאוש דמי ופליגי דתנן *אמר לו מבור לי מעיה של פרה והיו בהן מתנות נותנן לכהן ואינו מגבה לו מן הדמים לקח הימנו במשקל (ב) נותנו לכהן ומגבה לו מן הדמים *ואמר רב לא שנו אלא ששקל לעצמו אבל שקל לו הטבה הדין עם הטבה אימא אף דין עם הטבה מדו דתימא (ו) אין מתנות כהונה נגזלות קס"ל ולאביי דאמר פליגי במאי פליגי בדרב חסדא רב זביד אמר כגון שנתייאשו הבעלים ביד לוקח ולא נתייאשו ביד גנב ובהא פליגי מר סבר יאוש ואח"כ שינוי רשות קני שינוי רשות ואח"כ יאוש לא קני ומ"ס *לא שנא רב פפא אמר בגלימא רב"ע לא פליגי דהדר לטריה והכא בעשו בו תקנת השוק קמיפלגי רב משמיה דר' חייא אמר הדין עם הראשון דינא דלוקח דלישקול זוזי מגנב ולא עש בו תקנת השוק ור' יוחנן משום דר' יגאי אמר הדין עם השני *דינא דלוקח דלישקול מבעל הבית ועשו בו תקנת השוק וסבר רב לא עשו בו תקנת השוק *והא רב הונא תלמידיה דרב הוה ותנן ביושא גנב גלימא וזבנה אתא לקמיה דרב הונא א"ל לההוא גברא זיל שרי עביטך שאני תנן ביושא כיון דליכא לאישתלומי מינה כלא הוכר(ז) דמי אמר רבא *אם גנב מפורסם הוא לא עשו בו תקנת השוק והא תנן ביושא דמפורסם איתמר *גנב ופרע בחובו גנב ופרע בהיקפו לא עשו בו תקנת השוק דאמרי לא אדעתא דדנהו דיהבת ליה מידי משבחתא שוי מאתן כמאה עשו בו תקנת השוק שוה בשוה אימר אמר לא עשו בו תקנת השוק מר זוטרא אמר עשו בו תקנת השוק (והלכתא עשו בו תקנת השוק) זבינא שוה בשוה עשו בו תקנת השוק שוה מאה במאתן רב אמר לא עשו בו תקנת השוק רבא אמר עשו בו תקנת השוק *והלכתא בבולהו עשו בו תקנת השוק לבר מגנב ופרע בחובו גנב ופרע בהיקפו: אבימי בר אמי חמוה דרבינא דוה מסיק בההוא גברא ארבעה זוזי גנב גלימא אתיא ניהליה אוחפיה ארבעה זוזי אתריני לסוף הוכר הגנב אתא לקמיה דרבינא אמר קמאי גנב ופרע בחובו ולא בעי למיחב ליה ולא מידי הגך ארבעה זוזי אתריני שקול זוזך והדר גלימי מתקיף לה רב כהן ודלמא גלימא בהני זוזי קמאי יהבה ניהליה גנב ופרע בחובו גנב ופרע בהיקפו וארבעה זוזי בתראי הימני הימניה כי היכי דהימניה מעיקרא אינגלל מילתא כמא לקמיה דרבי אבהו אמר *הלכתא כרב כהן נרשאה גנב ספרא ובנית לפפונאה בחמנן זוזי אזל פפונאה זבנית לבר מרזוחה במאה ועשרין זוזי לסוף הוכר הגנב אמר אביי לייזל מרי דספרא ויהב ליה לבר מרזוחה חמנן זוזי ושקיל ספרא ואזיל בר מרזוחה ושקיל ארבעין מפפונאה מתקיף לה רבא השתא לוקח מגנב עשו בו תקנת השוק לוקח מלוקח מיבעיא אלא אמר רבא *ליזיל מיהא דספרא ויהיב ליה לבר מרזוחה מאה ועשרין זוזי ושקיל ספרי דלזיל מרי דספרא ולישקול ארבעין מפפונאה וחמנן מרשאה: *מתני' *יה בא בחביתו של יין וזה בא בכדו של דבש נסרקה חבית של דבש ושפך זה את יינו והציל את הדבש לתוכו

אמר ליה אחי מרי מתנות כהונה כלפני יאוש דמי ופליגי - דמשמע ליה לתנאי הדין עם הראשון דוקא וה"נ הדין עם הראשון מכחן קשה על פי הקונטרס דפרק הזהוב (תוצ' דף קלו:) ואין להאריך כאן: **והלכתא** כשלום עשו בו תקנת השוק - כל דלא קלי מלא אתי דפליגי בהו אמוראי(ו) אמימר ומר זוטרא [רבא ורב משמה] דאמר לפסוק כמ"ד עשו בו תקנת השוק אבל אמילתא דרבא דגנב מפורסם דלא פליג עליה שום אמורא לא קלי: הרי

לא צריך לאהדורי עליה כולי האי ודלמא אינשי דמי: לכאן לא מיתלי מיעייה: ופליגי. כלומר ואמר רב הדין עם הראשון: אמר הדין עם הראשון ר' יוחנן משמיה דרבי יגאי אמר הדין עם השני אמר רב יוסף (ה) לא פליגי כאן לפני יאוש הדין עם השני כאן לאחר יאוש הדין עם הראשון *ותרוייהו אית להו דרב חסדא א"ל אביי ולא פליגי דא מתנות כהונה כלפני יאוש דמי ופליגי דתנן *אמר לו מבור לי מעיה של פרה והיו בהן מתנות נותנן לכהן ואינו מגבה לו מן הדמים לקח הימנו במשקל (ב) נותנו לכהן ומגבה לו מן הדמים *ואמר רב לא שנו אלא ששקל לעצמו אבל שקל לו הטבה הדין עם הטבה אימא אף דין עם הטבה מדו דתימא (ו) אין מתנות כהונה נגזלות קס"ל ולאביי דאמר פליגי במאי פליגי בדרב חסדא רב זביד אמר כגון שנתייאשו הבעלים ביד לוקח ולא נתייאשו ביד גנב ובהא פליגי מר סבר יאוש ואח"כ שינוי רשות קני שינוי רשות ואח"כ יאוש לא קני ומ"ס *לא שנא רב פפא אמר בגלימא רב"ע לא פליגי דהדר לטריה והכא בעשו בו תקנת השוק קמיפלגי רב משמיה דר' חייא אמר הדין עם הראשון דינא דלוקח דלישקול זוזי מגנב ולא עש בו תקנת השוק ור' יוחנן משום דר' יגאי אמר הדין עם השני *דינא דלוקח דלישקול מבעל הבית ועשו בו תקנת השוק וסבר רב לא עשו בו תקנת השוק *והא רב הונא תלמידיה דרב הוה ותנן ביושא גנב גלימא וזבנה אתא לקמיה דרב הונא א"ל לההוא גברא זיל שרי עביטך שאני תנן ביושא כיון דליכא לאישתלומי מינה כלא הוכר(ז) דמי אמר רבא *אם גנב מפורסם הוא לא עשו בו תקנת השוק והא תנן ביושא דמפורסם איתמר *גנב ופרע בחובו גנב ופרע בהיקפו לא עשו בו תקנת השוק דאמרי לא אדעתא דדנהו דיהבת ליה מידי משבחתא שוי מאתן כמאה עשו בו תקנת השוק שוה בשוה אימר אמר לא עשו בו תקנת השוק מר זוטרא אמר עשו בו תקנת השוק (והלכתא עשו בו תקנת השוק) זבינא שוה בשוה עשו בו תקנת השוק שוה מאה במאתן רב אמר לא עשו בו תקנת השוק רבא אמר עשו בו תקנת השוק *והלכתא בבולהו עשו בו תקנת השוק לבר מגנב ופרע בחובו גנב ופרע בהיקפו: אבימי בר אמי חמוה דרבינא דוה מסיק בההוא גברא ארבעה זוזי גנב גלימא אתיא ניהליה אוחפיה ארבעה זוזי אתריני לסוף הוכר הגנב אתא לקמיה דרבינא אמר קמאי גנב ופרע בחובו ולא בעי למיחב ליה ולא מידי הגך ארבעה זוזי אתריני שקול זוזך והדר גלימי מתקיף לה רב כהן ודלמא גלימא בהני זוזי קמאי יהבה ניהליה גנב ופרע בחובו גנב ופרע בהיקפו וארבעה זוזי בתראי הימני הימניה כי היכי דהימניה מעיקרא אינגלל מילתא כמא לקמיה דרבי אבהו אמר *הלכתא כרב כהן נרשאה גנב ספרא ובנית לפפונאה בחמנן זוזי אזל פפונאה זבנית לבר מרזוחה במאה ועשרין זוזי לסוף הוכר הגנב אמר אביי לייזל מרי דספרא ויהב ליה לבר מרזוחה חמנן זוזי ושקיל ספרא ואזיל בר מרזוחה ושקיל ארבעין מפפונאה מתקיף לה רבא השתא לוקח מגנב עשו בו תקנת השוק לוקח מלוקח מיבעיא אלא אמר רבא *ליזיל מיהא דספרא ויהיב ליה לבר מרזוחה מאה ועשרין זוזי ושקיל ספרי דלזיל מרי דספרא ולישקול ארבעין מפפונאה וחמנן מרשאה: *מתני' *יה בא בחביתו של יין וזה בא בכדו של דבש נסרקה חבית של דבש ושפך זה את יינו והציל את הדבש לתוכו

אמר ליה אחי מרי מתנות כהונה כלפני יאוש דמי ופליגי - דמשמע ליה לתנאי הדין עם הראשון דוקא וה"נ הדין עם הראשון מכחן קשה על פי הקונטרס דפרק הזהוב (תוצ' דף קלו:) ואין להאריך כאן: **והלכתא** כשלום עשו בו תקנת השוק - כל דלא קלי מלא אתי דפליגי בהו אמוראי(ו) אמימר ומר זוטרא [רבא ורב משמה] דאמר לפסוק כמ"ד עשו בו תקנת השוק אבל אמילתא דרבא דגנב מפורסם דלא פליג עליה שום אמורא לא קלי: הרי

אמר לא עשו. ואפילו ליטול מלה דמי היכי דמלה יתירתן מתנה היא מלה דטרה נמי מתנה הוא: ורבא אמר עשו תקנה. אפילו ליטול מלתא דלוקח לאמנתן נדמים קס"ל: בר מגנב ופרע בחובו ובהיקפו. דלא יהיב זוזי מהאי מפק. הלכתא כרב כהן. דכתן דהימניה מעיקרא דנשמה נמי דהימניה: נרשאה ופפונאה וכני מתחלה על שם מקומן נקראה מתני' אין

אמר לא עשו. ואפילו ליטול מלה דמי היכי דמלה יתירתן מתנה היא מלה דטרה נמי מתנה הוא: ורבא אמר עשו תקנה. אפילו ליטול מלתא דלוקח לאמנתן נדמים קס"ל: בר מגנב ופרע בחובו ובהיקפו. דלא יהיב זוזי מהאי מפק. הלכתא כרב כהן. דכתן דהימניה מעיקרא דנשמה נמי דהימניה: נרשאה ופפונאה וכני מתחלה על שם מקומן נקראה מתני' אין

מסורת השים

עין משפט נר מצוה

הגהות הב"ח

הגהות הגר"א

מוסף רש"י

הגהות הב"ח

הגהות הגר"א

גליון השים

הגוזל ומאביל פרק עשירי בבא קמא

דתקנה המביר בעלמא חקנו ליה - משום דרבי שלום כמו יום שוכך ותימה דלמאי לא קני לה מדתוייהא בהגבהה הכותרת: כליו ופסריו ביד אחר כו' - לפני יאוש חייבי כפרים הקונטרס דלא לאחר יאוש דאיכא יאוש וכיעי רשום לא היה מחפייב להחזיר ונראה דכספרים הוי לגולה לפני יאוש אין נעלם להתייאש מספרים ולא מיבעיא מגבעים עצמו טוכים דלא מיאלי אפי' מכלים כיון דדייני בגיוחא כלאמר נעיל אלא אפי' בגבר ישראל אין נעלים להתייאש מספרים דסוף יבאו לידי ישראל ולאן גנבים מוכרין אותן כך ליכראל ולאן מחוכן לבעלים ובכלים נמי מייבי לפני יאוש ואפילו לרבנן נמי דאמרי סתם גניבה יאוש בעלים הוא מייבי כגון שהכעלים רודפין אחריו ויודע אלא נתייאשו מהן מעולם מ"מ טולא מה שנתן מפני תקנת השוק כדאמר בגמרא ואיכא בלא תקנה יאוש מה שנתן דמני אמר לגיל נסכוותי ולהביר אביהם ויל"ל דמיירי שהיה יכל לחטוא מבני אוש שלא בחוך ביתו אפילו לא היה זה קונה אותם ועי"ל דלא שייך לאמר הכי כלל שהרי הלוקח עומן שקנה מאדם אחר נאמן ולא מלוחם שלא בחוך ביתו כדקתני סיפא שלא אומר מכרן לאחר ולקנן זה ממנו והא דלא קאמר שלא אומר שהוא מכרן לו מעום שלא הלוקח עומן שזה מכרן ומה שמקנן אחלי נאמן לומר לוקחין הן בידי ולא הפרים שעיין להשאיל ולהכיר מפורס בשוק המקבל (ג"מ דף קמו: הסי) **דקאמרי** הלוי כליו של פלוני - בעלמא בשיעת הקול אומרים אלו כליו וספריו של פלוני שנני אדם אלו הלוו שלאן וזן מכיריו שהם חזקים: אמר

ואשה וקטן *ממיהן לפי תומם ואומר מכאן יצא גחל זה אמר רב אשי אין מסיח לפי תומו כשר יאלא לעדות אשה בלבד א"ל רבינא לרב אשי ולא והרי גחל של דבורים מסיח לפי תומו הוא שאני גחל של דבורים דקנין דרבנן הוא וראורייתא לא *והאמר רב יהודה אמר שמואל יומעשה באדם אחד שהיה נוטל לפי תומו ואומר זכורני כשאני חינוק ומרכבני על כתיפו של אבא והוציאוני מביה הספר והפשיטוני את כתנתי והטבילוני לאכול בתרומה לערב ורבי רבינא יסמים בה הכי וחבירי ברילין ממני והיו קורין אותי יורגן אוכל חלות והעלוני רבי לבתינה ואכחו דאורייתא לא והא *כי אתא רב דימי אמר רב רצא קרטיגנא ואמרי לה רב אחא קרטיגנא משתעי מעשה בא לפני ריב"ל ואמרי לה מעשה בא לפני רבי בחינוק אחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר אני ואמו נשבונו לבין העכום יצאתי לשאוב מים דעתו על אמי ללקוח עצים דעתו על אמי יהשיאה רבי על פיו לכדונה *בשבויה הקילו: אבל לא יקיץ את סכו [וכו'] : *תניא ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר חנאי ב"ד הוא שהאי יורד לתוך שדה של חבירו וקוצץ סכו של חבירו לתצל את נחילו ונוטל דמי סכו מתוך נחילו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שהא שופך יינו ומציל את דובשנו דמי יינו מתוך דובשנו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שהא מפרק את עציו ומוציא פשתנו של חבירו ונוטל דמי עציו מתוך פשתנו של חבירו שעים כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ: **מתני'** המביר כליו וספריו ביד אדם ויצא לו שם גניבה בעיר ישבע לו לוקח כמה נתן ויטול ואם לאו לאו כל המנו שאני אומר מברן לאדר ולקנן זה הימנו: **גמ'** וכי יצא לו שם גניבה בעיר מאי דהי ליתיב ליטול ואמר נתנו קא מפיק שמא א"ר יהודה אמר רב יכגון שבאו בני אדם בחוך ביתו ועמד והפנין בלילה ואמר גנבו כלי כיש עילא מצא רב כהנא מסיים בה משמיה דרב יכגון שהיתה מחתרת חתורה בחוך ביתו ובני אדם שלנו בחוך ביתו יצאו ואגבורקאות של כלים על כתפיהם (ו) והכל אומרים גנבו כליו של פלוני ודלמא כלים הוו ספרים לא הוו אי"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן כגון דקאמרי נמי ספרים ולישיא דלמא אומרי וקא טעין דברבי א"ר יוסי בר רבי חנינא דקאמרי ספר פלוני ופלוני ודלמא הוו עתיקי וקא טעין הדתי *אמר רב יכגון דאמרי הללו כליו של פלוני הללו ספריו של פלוני ומי אמר רב הכי והאמר רב *בא במחתרת ונטל כלים ויצא פטור מ"ש בדמי קנגנו הים דקנגנו בבא במחתרת דמעיקרא מסר נפשיה לקטלא אבל הני כיון דלא מסרו נפשייהו לקטלא לא אמר רבא *לא שנו אלא בעל הבית העשוי למכור כליו אבל בעל הבית שאינו עשוי למכור כליו לא

ואשה וקטן *ממיהן לפי תומם ואומר מכאן יצא גחל זה אמר רב אשי אין מסיח לפי תומו כשר יאלא לעדות אשה בלבד א"ל רבינא לרב אשי ולא והרי גחל של דבורים מסיח לפי תומו הוא שאני גחל של דבורים דקנין דרבנן הוא וראורייתא לא *והאמר רב יהודה אמר שמואל יומעשה באדם אחד שהיה נוטל לפי תומו ואומר זכורני כשאני חינוק ומרכבני על כתיפו של אבא והוציאוני מביה הספר והפשיטוני את כתנתי והטבילוני לאכול בתרומה לערב ורבי רבינא יסמים בה הכי וחבירי ברילין ממני והיו קורין אותי יורגן אוכל חלות והעלוני רבי לבתינה ואכחו דאורייתא לא והא *כי אתא רב דימי אמר רב רצא קרטיגנא ואמרי לה רב אחא קרטיגנא משתעי מעשה בא לפני ריב"ל ואמרי לה מעשה בא לפני רבי בחינוק אחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר אני ואמו נשבונו לבין העכום יצאתי לשאוב מים דעתו על אמי ללקוח עצים דעתו על אמי יהשיאה רבי על פיו לכדונה *בשבויה הקילו: אבל לא יקיץ את סכו [וכו'] : *תניא ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר חנאי ב"ד הוא שהאי יורד לתוך שדה של חבירו וקוצץ סכו של חבירו לתצל את נחילו ונוטל דמי סכו מתוך נחילו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שהא שופך יינו ומציל את דובשנו דמי יינו מתוך דובשנו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שהא מפרק את עציו ומוציא פשתנו של חבירו ונוטל דמי עציו מתוך פשתנו של חבירו שעים כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ: **מתני'** המביר כליו וספריו ביד אדם ויצא לו שם גניבה בעיר ישבע לו לוקח כמה נתן ויטול ואם לאו לאו כל המנו שאני אומר מברן לאדר ולקנן זה הימנו: **גמ'** וכי יצא לו שם גניבה בעיר מאי דהי ליתיב ליטול ואמר נתנו קא מפיק שמא א"ר יהודה אמר רב יכגון שבאו בני אדם בחוך ביתו ועמד והפנין בלילה ואמר גנבו כלי כיש עילא מצא רב כהנא מסיים בה משמיה דרב יכגון שהיתה מחתרת חתורה בחוך ביתו ובני אדם שלנו בחוך ביתו יצאו ואגבורקאות של כלים על כתפיהם (ו) והכל אומרים גנבו כליו של פלוני ודלמא כלים הוו ספרים לא הוו אי"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן כגון דקאמרי נמי ספרים ולישיא דלמא אומרי וקא טעין דברבי א"ר יוסי בר רבי חנינא דקאמרי ספר פלוני ופלוני ודלמא הוו עתיקי וקא טעין הדתי *אמר רב יכגון דאמרי הללו כליו של פלוני הללו ספריו של פלוני ומי אמר רב הכי והאמר רב *בא במחתרת ונטל כלים ויצא פטור מ"ש בדמי קנגנו הים דקנגנו בבא במחתרת דמעיקרא מסר נפשיה לקטלא אבל הני כיון דלא מסרו נפשייהו לקטלא לא אמר רבא *לא שנו אלא בעל הבית העשוי למכור כליו אבל בעל הבית שאינו עשוי למכור כליו לא

(ה) נמי' ולא הכי סוגיא מלמדיה דנכ. עיין בסכת קכט ע"ב ביתה דף מ"ש מסכתין דף ומ"ב:

(ו) אמר ר' יוסי בר' חנינא דקאמרי ספר פלוני ופלוני ודלמא הוו עתיקי וקא טעין הדתי *אמר רב יכגון דאמרי הללו כליו של פלוני הללו ספריו של פלוני ומי אמר רב הכי והאמר רב *בא במחתרת ונטל כלים ויצא פטור מ"ש בדמי קנגנו הים דקנגנו בבא במחתרת דמעיקרא מסר נפשיה לקטלא אבל הני כיון דלא מסרו נפשייהו לקטלא לא אמר רבא *לא שנו אלא בעל הבית העשוי למכור כליו אבל בעל הבית שאינו עשוי למכור כליו לא

(ה) נמי' ולא הכי סוגיא מלמדיה דנכ. עיין בסכת קכט ע"ב ביתה דף מ"ש מסכתין דף ומ"ב:

(ו) אמר ר' יוסי בר' חנינא דקאמרי ספר פלוני ופלוני ודלמא הוו עתיקי וקא טעין הדתי *אמר רב יכגון דאמרי הללו כליו של פלוני הללו ספריו של פלוני ומי אמר רב הכי והאמר רב *בא במחתרת ונטל כלים ויצא פטור מ"ש בדמי קנגנו הים דקנגנו בבא במחתרת דמעיקרא מסר נפשיה לקטלא אבל הני כיון דלא מסרו נפשייהו לקטלא לא אמר רבא *לא שנו אלא בעל הבית העשוי למכור כליו אבל בעל הבית שאינו עשוי למכור כליו לא

(ה) נמי' ולא הכי סוגיא מלמדיה דנכ. עיין בסכת קכט ע"ב ביתה דף מ"ש מסכתין דף ומ"ב:

(ו) אמר ר' יוסי בר' חנינא דקאמרי ספר פלוני ופלוני ודלמא הוו עתיקי וקא טעין הדתי *אמר רב יכגון דאמרי הללו כליו של פלוני הללו ספריו של פלוני ומי אמר רב הכי והאמר רב *בא במחתרת ונטל כלים ויצא פטור מ"ש בדמי קנגנו הים דקנגנו בבא במחתרת דמעיקרא מסר נפשיה לקטלא אבל הני כיון דלא מסרו נפשייהו לקטלא לא אמר רבא *לא שנו אלא בעל הבית העשוי למכור כליו אבל בעל הבית שאינו עשוי למכור כליו לא

שאלה: מי אדם המקנים בשר השוחטים מערב יו"ט

ב' וביום

ליכא הכנה מן התורה כל עיקר.

אסור בזה, אם הנכרי מסל"ת נמי נולדה בזה ונראה נמי דכ"ש ב' ימים דר"ה דקי"ל דאין אלא מדרבנן שרי. דאורייתא אסור, ובשני דלידין אינו אלא מדרבנן שרי. אתמר, אלא כללא הוא בכל התורה היכא דהאיסור מן התורה לא סמכינן עליה. ולפיכך בראשון דהוי דאורייתא אסור, ובשני דלידין אינו אלא מדרבנן שרי. ומן אמר בכשר אלא אסרו כמו בראשון, ולכך אנכי מסל"ת לא לגבי יו"ט לידין דבקביעא דיומא. אע"פ שלענין בקביעותא דיומא אינו אלא מדרבנן. אע"פ שלענין נכרי שהביא דורון לישראל דבר שיש לישראל בו חשש איבה אסור אע"ג דבצד דאורייתא תליא מחוץ לתחום, ולהאי אסור דבר שיש לו בו חשש איבה אסור מדאורייתא, מ"מ אסרו חז"ל בכל ב' ימים שני כמו בראשון, אפילו מלתא, מ"מ אסרו בו חז"ל שני כמו בראשון. ואפילו בשום איסור אלא אסרו כמו בראשון, ולכך אנכי מסל"ת לא לגבי יו"ט לידין דבקביעא דיומא. אע"פ שלענין הכי לא מפלגינן בין ראשון לשני, כמו שלא חלקו חכמים גזירה לא שייכא אלא לענין איסור יו"ט, ומשום הכי מת. אבל איסור אלא אסרו כמו בראשון, ולכך אנכי מסל"ת לא לגבי יו"ט

אמנם נראה דאם חל יו"ט שני ביום ראשון בשבת ביום א' דהשתא הוי חל יו"ט שני בראשון דאורייתא לא.

אליבא דהכא דאמר אינו אמן. אבל בשבת שלאחר השבת מסל"ת אפי' דטעם כעיקר דדבר, ולכך אינו אומן. יש"ל תקשה לדידי אמאי מהני מסל"ת אפי' מדרבנן, ולכך אינו אומן. ואי"ת משום דאינו אומן לא מיקרי אומן, ולכך אינו עליו מודיעין לו שצריכים לטעימתו אומן ואינו מסל"ת אפי' אסור דבר שיש בו חשש איבה אסור אלא אפי' לכל דבר מהני, קפלא קפלא אומן ולכך אינו אומן. ולא מיקרי אומן, ולא חיישינן דבעינן דבר אחר דבר אחר דבר אחר

הלכות תערובות

סימן צא

יין נסך בטל ואינו אוסר שנתערב בהיתר

א יין נסך בטל ואינו אוסר שנתערב בהיתר (א) [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ] [כא] [כב] [כג] [כד] [כה] [כו] [כז] [כח] [כט] [ל] [לא] [לב] [לג] [לד] [לה] [לו] [לז] [לח] [לט] [מ] [מא] [מב] [מג] [מד] [מה] [מו] [מז] [מח] [מט] [נ] [נא] [נב] [נג] [נד] [נה] [נו] [נז] [נח] [נט] [ס] [סא] [סב] [סג] [סד] [סה] [סו] [סז] [סח] [סט] [ע] [עא] [עב] [עג] [עד] [עה] [עו] [עז] [עח] [עט] [פ] [פא] [פב] [פג] [פד] [פה] [פו] [פז] [פח] [פט] [צ] [צא] [צב] [צג] [צד] [צה] [צו] [צז] [צח] [צט] [ק] [קא] [קב] [קג] [קד] [קה] [קו] [קז] [קח] [קט] [ר] [רא] [רב] [רג] [רד] [רה] [רו] [רז] [רח] [רט] [ש] [שא] [שב] [שג] [שד] [שה] [שו] [שז] [שח] [שט] [ת] [תא] [תב] [תג] [תד] [תה] [תו] [תז] [תח] [ת

ירדו דעת יצא תלמוד תעבורות

[illegible]

[illegible]

[illegible]

יורה דעה צו הלכות תעניות

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[ד] עד שיסיקנו כו'. ואם תאמר מיסגי ליה בקנוח דהא הוה ליה נותן טעם בר נותן טעם דהיתרא, ויש לומר שאין לו להתיר בקנוח לחודיה לאפות בו פת לכתחילה משום דאין לגרוס לכתחילה נותן טעם בר נותן טעם דהיתרא וכמו שכתבתי לעיל ברישא סימן (ל"ו) [לה]. אי נמי יש לומר כמו שכתבו התוספות [חולין ריש קיב, א] שאי אפשר לתנור להתקנח יפה ואיכא שמנונית בעין ולפיכך אין לו היתר עד שיוסק, וכן כתב הר"ן בפרק כל שעה [פסחים ח, א ד"ה מפני] ובפרק כל הבשר [חולין ריש מא, א]. אבל מה שכתב עוד הר"ן במירוץ שני דמפני שדרכו להסיקו ואין דרכו לקנחו נקט היסק, ומשמע לפי זה דאף בקנוח סגי אינו ממוור: [ה] ואפילו אם הוא של בוכיא. פירוש שהיסקו מבחוץ אף על פי כן צריך היסק מבפנים: [ו] ודגים שצלאן כו'. עניין מכנת דגים יתבאר לקמן ברישא סימן קי"ו בסיעתא דשמיא. ודיני ריחא מלחא היא יתבארו לקמן בסימן ק"ח בסיעתא דשמיא:

צח [א] כגון חלב כו'. משמע דחלב דהיינו חרבא עם בשר דמיקרי מין בשאינו מינו וכן עיקר. ולקמן בס"ק ז' אכתוב עוד בזה ע"ש: [ב] יטעמנו גוי כו'. וצריך שלא ידע שסומכין עליו. הגה הרב בב"י [עמוד רמו ד"ה ומדברי] פסק דאגוי דלאו קפילא סמכינן עליה בחיתא לפי תומו דוקא ואקפילא סמכינן אפילו אינו מסיח לפי תומו דלא מרע נפשיה וכדאמרינן גבי ליליא בפרק התכלת [מנחות מב, ב] דיקתפת מן האומן ולא מיישינן לקלא אינו. ואם תאמר והיכי סמכינן אעכו"ם דלאו קפילא בחיתא לפי תומו והא קיימא לן טעם כעיקר דאורייתא, ועכו"ם מסיח לפי תומו אף באיסור דרבנן לא מהימן וכמו שכתבתי בסימן ס"ט בס"ק (ל"ט) [מ], וכל שכן באיסור דאורייתא, וי"ל דשאני הכא דהוא מילתא דעבידא לאיגלויי מיד, ועדיפא מעדות אשה, דאילו התם אף אם הענין יהיה שקר אינו מתברר מיד, ואף לאחר זמן אפשר שלא יתברר שהבעל חלף הלך לו לאיים הרחוקים, מה שאין כן הכא שמיד שטועמין אותו מתברר אם משקר או לא, וכל כה"ג סמכינן אעכו"ם מסיח לפי תומו אף באיסורין דאורייתא, וכדלעיל בסימן פ"ו [סעיף א] עיין שם. ואמר פרנסי דיני מסיח לפי תומו נתבארו לעיל בסימן ס"ט ס"ק (ל"ט) [מ] ע"ש באריכות בסיעתא דשמיא. [ג] והוא שלא יהא סופו להשביח כו'. עיין לקמן סימן ק"ג סוף סעיף ג' עיין שם [ס"ק ח]: [ד] ואם אין שם גוי לטועמו כו'. בב"י [עמוד רמו ד"ה ומדברי הרמב"ם] כתב לדעת הרמב"ם [מאכלות אסורות פ, ח-ט; עו, א-ו] דבשם אם עכו"ם לטועמו לא שרינן אלא ע"י עכו"ם, ואי אמר דאית ביה טעם איסור אסור אפילו טפי משמים, ואי אמר דלית ביה טעם מותר אפילו בחתא משמים, ולא הזכירו שיעור ששים אלא כשאין שם עכו"ם או מין במינו, וכן נראה דעתו ז"ל בכאן. ומיהו לכולי עלמא אי איכא טעמא אפילו באלף אסיר דטעמא לא בטיל וזה פשוט:

קונטרס אחרון לבעל הפרי חדש

○ סימן צז בענין תנור גדול המחזיק י"ב עשרונין האריך ללא צורך, שהדבר פשוט שרצה לומר שקרקעית התנור מחזיק י"ב עשרונין בבת אחת, והכ"י [עמוד רמג] הביא בשם (סמ"ג) [סמ"ק סוף סימן ריג], המחזיק י"ב עשרונים זהו תנור גדול, עכ"ל. וכל עשרון הוא שיעור חלה מ"ג ביצים ומומש ביצה. ולא ידעתי פירושו של תנור המחזיק י"ב עשרונים, אם הוא לאפות בתנור הפתות למעלה כמו שהיה מנהגם בזמן התלמוד, רק שבזמן התלמוד היו קטנים ועכשיו הם גדולים ופיהן למעלה, והדבר תלוי מאחר שמחזיק י"ב עשרונים אין תומו גדול כל כך לאסור ריחא, זה אינו, שאין (בתנורו) [תנוריס] שלנו פיהן למעלה רק מן הצד, וא"כ צריך לדעת(ו) מה שאמרו מחזיק י"ב עשרונים אם כוונתם על כל החלל של התנור, גם מה שהוא בגובה התנור הוא בכלל חלל זה, יהיה קולא גדולה, משום דשיעור י"ב עשרונים הוא לפי המשכון של שיעור חלה הוא ערך שלשה קוומר"ט, וי"ב פעמים שלשה קוומר"ט הוא תשעה טעפ"ף, והוא כל החלל, וזה יהיה קולא גדולה. ואם פירושו שהוא שיעור שמחזיק קרקעית התנור שמושיבין בו הלחם יהיה מחזיק י"ב עשרונים, ולא כל החלל, א"כ צריך תנור גדול לזה שיחזיק מושב קרקעית התנור י"ב עשרונים. אבל קשה על זה, עדיין לא נודע לנו אם הלחם יהיה עב כמו עפה או יומר, אזי יחזיק אף שאינו גדול כל כך, אבל אם הלחם דק כמו מצות שאופין לפסח, יהיה שיעורו גדול יומר, א"כ נתנו דבריהם לשיעורין. וכ"י [עמוד רמג דבור ראשון] העתיק לשון (סמ"ג) [סמ"ק שם] י"ב עשרונים של מצה, וכ"ל של מצות, עכ"ל. וגראה שהוא כעובי אצבע כהוג במצות, אבל אינו מוכרח, וא"ע לדינא. ועיין לקמן בסימן ק"ח סעיף א'. אח"כ מצאתי בתשובות מהר"י וויל סימן מ"ד ז"ל, ומה שכתב דתנורים שלנו גדולים הם, איכא לאו הכי הוא, דאיתא בסמ"ק דתנור גדול זה המחזיק י"ב עשרונים, עכ"ל, א"כ נראה י"ב עשרונים הוא של מצות, כמו שכתבתי למעלה ב):

צז א והני מילי בתנור קטן אבל בתנור גדול המחזיק שנים עשר עשרונים וכו'. ○ וכתב הטור [סוף הסימן] בשם ספר המצות [סמ"ק סוף סימן ריג], המחזיק י"ב עשרונים זהו תנור גדול, עכ"ל. וכל עשרון הוא שיעור חלה מ"ג ביצים ומומש ביצה. ולא ידעתי פירושו של תנור המחזיק י"ב עשרונים, אם הוא לאפות בתנור הפתות למעלה כמו שהיה מנהגם בזמן התלמוד, רק שבזמן התלמוד היו קטנים ועכשיו הם גדולים ופיהן למעלה, והדבר תלוי מאחר שמחזיק י"ב עשרונים אין תומו גדול כל כך לאסור ריחא, זה אינו, שאין (בתנורו) [תנוריס] שלנו פיהן למעלה רק מן הצד, וא"כ צריך לדעת(ו) מה שאמרו מחזיק י"ב עשרונים אם כוונתם על כל החלל של התנור, גם מה שהוא בגובה התנור הוא בכלל חלל זה, יהיה קולא גדולה, משום דשיעור י"ב עשרונים הוא לפי המשכון של שיעור חלה הוא ערך שלשה קוומר"ט, וי"ב פעמים שלשה קוומר"ט הוא תשעה טעפ"ף, והוא כל החלל, וזה יהיה קולא גדולה. ואם פירושו שהוא שיעור שמחזיק קרקעית התנור שמושיבין בו הלחם יהיה מחזיק י"ב עשרונים, ולא כל החלל, א"כ צריך תנור גדול לזה שיחזיק מושב קרקעית התנור י"ב עשרונים. אבל קשה על זה, עדיין לא נודע לנו אם הלחם יהיה עב כמו עפה או יומר, אזי יחזיק אף שאינו גדול כל כך, אבל אם הלחם דק כמו מצות שאופין לפסח, יהיה שיעורו גדול יומר, א"כ נתנו דבריהם לשיעורין. וכ"י [עמוד רמג דבור ראשון] העתיק לשון (סמ"ג) [סמ"ק שם] י"ב עשרונים של מצה, וכ"ל של מצות, עכ"ל. וגראה שהוא כעובי אצבע כהוג במצות, אבל אינו מוכרח, וא"ע לדינא. ועיין לקמן בסימן ק"ח סעיף א'. אח"כ מצאתי בתשובות מהר"י וויל סימן מ"ד ז"ל, ומה שכתב דתנורים שלנו גדולים הם, איכא לאו הכי הוא, דאיתא בסמ"ק דתנור גדול זה המחזיק י"ב עשרונים, עכ"ל, א"כ נראה י"ב עשרונים הוא של מצות, כמו שכתבתי למעלה ב):

(ג) זב. לא בעינן שיהיה גראה השומן תחת הפת ממש, אלא כל שמתפשט חוץ לפשטיד"א ונבלע בתנור חיישינן שמא הלכה הבלוע עד הפת, ט"ז [ס"ק ב]: (ד) במחבת. נשאלתי באשה שאפתה פלאדי"ן של גבינה בתנור על קרקע בלא כלי, ואח"כ שמה שם קדירה של בשר רותח על אותו מקום שהיה הפלאדי"ן. והשבתי דאין כאן איסור, ט"ז [ס"ק ג]. וכבר כתבתי לעיל סימן צ"ב ס"ק מ"א, ע"ש: (ה) הבשר. לא איירי כאן מסכנתא, וזה יתבאר לקמן סימן קי"ו, [ש"ך ס"ק ג]: (ו) עשרונים. וכל עשרון הוא שיעור חלה, מ"ג ביצים וחומש ביצה, [ש"ך ס"ק ה]. כמנין חל"ה, וחומש גרמז בה'. ושיעור חלה הוא לערך שלשה קוארט"ט, בית הילל [ס"ק א]. ועיין סימן שכ"ד [סעיף א]:

צח (א) חלב. חלב בצירי, דתרבא בבישרא הוי מין באינו מינו, [ט"ז ס"ק א]: (ב) גוי. ולא ע"י ישראל, משום דצריך לטעום ע"י אכילה ממש כדי להרגיש אם יש שם טעם, מה שאין כן בטעימה דסגיא בלשונו לחוד, כמו גבי מרה בסימן מ"ב, מותר אפילו ע"י ישראל. ומזה יש ללמוד, אם קונין בשר מן הקצב ואין ידוע אם מלוח הוא או לא, מותר לטעום בלשונו, ט"ז [ס"ק ב], דלא כדרישה:

אוצר מפרשים

[ב] (שם ס"ק ו) עיין מהרי"ט חלק יו"ד סימן (ח) [יח] כו'. נ"ב, כבר העיר על זה בפלתי [ס"ק א]: (אמרי ברוך)

הגהות והערות

ב) ועיין פמ"ג שפתי דעת אות ה: ג) לפנינו בגמרא "רבא בר אהילאי". אך בזבחים צח, ב הנוסח "רבה":

הלכות תערובות

סימן צח

דין איסור שנתערב בהיתר ואופן ביטולו. ובו ט' סעיפים:

א איסור שנתערב בהיתר מין בשאינו מינו [א] כגון (א) [א] חלב שנתערב בבשר [ב] (א) [ב] יטעמנו (ב) [ג] גוי אם אומר שאין בו טעם חלב או שאומר שיש בו טעם אלא שהוא פגום מותר [ג] והוא שלא יהא סופו להשביח וצריך שלא ידע שסומכין עליו [ד] ואם אין שם גוי לטועמו משערינן בששים וכן אם הוא מין במינו כיון

ואילו לשמה מתיקן לא מכרך. ותנא סיב [לא] לגרך לשמה
דתניא לא יצאו בגדים ומ' הרחלה דתכלת מלגרך
לגרך תכלת לשמה ומתיקן הכלי כגרך כן ג' ר
ומלגרך על הצלים שלו ובמסכת נדרים (פ"ו) מי הטהר ליצים
הוה אור
במשנה ג "ספר תורה "תפילין ומזוזות שכתבן
[ב] "צחוק כותי עובד כוכבים עבד אשה וקטן
מומר פסולין שאמר קשרתם וכתבתם כל
ששינו בקשורה ישנו בכתיבה ובישראל א"ג לברך
בקשורה אינו בכתיבה ובישראל א"ג לברך
רשלה "רב חייא ברה דרב הונא משמיה דר"
יוחנן "יעל תפילין של יד אומר ברוך אשר
קדשנו במצותיו וצונו להניח תפילין על תפילין
של [ג] ראש אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו
וצונו על מצות תפילין ואילו לעשות תפילין
לא מברך אלא לאו היינו טעמא אע"ג דכשהיה
דעשיתה נמי מצוה כגון מילה אע"ג דכשהיה
בעובד כוכבים בישראל צריך לברך וכל
מצוה דעשיתה לא נמי מצוה כגון תפילין
אע"ג דפסולה בעובד כוכבים בישראל אינו
צריך לברך ובציצית הוא קמיפלגי מי "סבר
רשלה מליה הוא והוא סבר הונא נברא הוא
אל"ל רב מדכי לרב אשי אחוה דבי מרגיתא
לה אין הבי מתיבון לה אד"ר יהודה אמר רב
מין בציצית בעובד כוכבים כשכיתה שאמר
"רבר אל בני ישראל ועשה להם ציצית ועשה
להם אדרים "אמר רב יהודה אמר רב "עשאן
מן הקנים ומן הגיפן ומן הגדרין פסולה מן
הסיסין כשרה כי אמריתה קמיה דשמואל
אמר אף מן הסיסין פסולה "בעינן מטייה לשמה
כתנאי "ציצין הוב אי שמלה עליהן עוד ברוחב
מטאה פסולה עוד ברוחב מטאה כשרה כשרות
ואע"פ שלא עיבן לשמן רבן שמעון בן
גמליאל אומר "אף עוד ברוחב מטאה כשרה
עד שיעבדן לשמן אמר ליה אבוי לרב שמואל
בר רב יהודה הא הכילתא הכי צבעיתו לה
אמר ליה "מיתיבן דם [ד] חלזון וסמנין ורמון
לדו בוחה [ומרתיבון ליה] ושקלינא פורתא
בצוותא ומעמיד לדו בארורא ושדינן ליה
להוא ד] ביוחא וקלינן ליה לאדרא שמע
מינה הלת שמע מינה מעיקה "פסולה ושמע
מינה דבעינן צביעה לשמה ושמע מינה
[ה] מעיקה פסולה היינו מעיקה פסולה היינו
צביעה לשמה אבר רב אשי מה טעם קאמר
מה טעם מעיקה פסולה משום דבעינן צביעה
לשמה כתנאי מעיקה פסולה משום שנאמר
"כלל תכלת דברי ר' חנינא בן גמליאל רבי
יוחנן בן דהבאי אומר אינו מראה שני בשר
משום שנאמר "ושני תולעת" הד תכלת
אין לה בריקה ואין נקראת "אלא מן המומרת
"תפילין שלהם בריקה "ואין נקרין אלא מן המומרת פרים ומזוזות שלהן
בריקה "ונקרין ככל אדם" שתכלת אין לה בריקה. ורא"ש ריב"ה דרב
יהודה בריק ליה (פי' בגשם) מיתי "מגביא גילא ה) ומא דשבלולתא ומומי רגלים
בן
מה: מעם מעמה פסולה.
בהני תכלת דאמרת מם כתמתון נקרת תכלת ונקרונמים פי' לגרמת נקן כתרך כלכמון מטרין מוקר בגרף: מה: מעם מעמה פסולה.
ותפילין לגרך לשמה מ"מ לגרם מעמה מקרמה לגרמה דלגרמה לגרך לגרמה לגרמה לגרמה

שנתחמצו ארבעים יום ושורין התכלת בבולן מעת לעת אם עמדה בעינה ולא כהתה כשרה. ואם כהתה לוקחין בצק של שעורין שמעפשין אותו למוריים ונותנין את זו התכלת שנשתנית בתוכו ואופה הבצק בתנור ומוציאים התכלת מן הפת ורואין אותה אם כהתה ממה שהיתה פסולה. ואם הוסיף עינה והושחרה יותר ממה שהיתה קודם האפייה כשרה: ן חצר שמוכרין בה תכלת והיו מוחזקין בכשרות לוקחין ממנה סתם ואין צריך בדיקה והרי היא בחזקתה עד שתחשד. המפקיד תכלת אצל הכותי הרי זה פסולה שמא החליפה. ואם היתה בכלי

והיה חתום בשני חותמות חותם בתוך חותם כשרה. בחותם אחד פסולה: ז * המוצא תכלת בשוק אפילו מצא חוטין פסוקין פסולה. שזורין כשרה, * יהלוקח טלית מצויצת מן השוק מישראל הרי היא בחזקתה מן הכותי התגר כשרה מן ההדיוט פסולה: ח ** טלית שהיא כולה אדומה או ירוקה או משאר צבעונין עושה חוטי לבן שלה כעין צבעה אם ירוקה ירוקין אם אדומה יאדומין. היתה כולה תכלת עושה לבן שלה משאר צבעונין חוץ מן השחור מפני שהוא נראה כתכלת. וכורך על הכל חוט אחד תכלת כדרך שעושין בשאר ציציות שאינן צבועין: ט קשה עונש מי שאינו מניח לבן יותר מעונש שלא הניח תכלת לפי

א כמ"ג עמוד כ"ו עור מ"ת סי' כ': ב עור סי' ע' וע"ש:

תע"ש שהעלית כולו תכלת אלא ודאי מצוה להקדים לבן לתכלת תע"פ שהיא מיצה והמוצה אמרה על ציצית הכנף שהיל תכלת לעולם התכלת יבא על ציצית הכנף כלומר שיהא התכלת אחרון בו ומ"מ צריך שיהא בו ממין לבן שהעלית כדי שיהיה בו ממין הכנף עכ"ל:

ד' של תכלת ומין אחר וביקש להטיל בה עוד ד' אחרים לא יטילו קלא אילן שמא ימכרנו לאיש אחר ויהא סבור שהם תכלת ויתירם מכאן ויתן בטלית אחר במקום תכלת עם לבן ואם הביא כשר דהא נפקד בד' חוטין של תכלת ודבר אחר עד כאן לשונו. ויש לתמוה על רבינו שכתב היתה כולה תכלת עושה לבן שלה משאר צבעונין חוץ מן השחור וכגמ' לא אמרו אלא חוץ מן תכלת אילן והוא לבן תכלת בשאר צבעים אלא בדם אלזון. ועוד יש לתמוה למה לא חילק בין טלית בת ד' חוטין לבת ח' חוטין כמו שחילקו בגמרא. ויש לומר לרשאוה כוה אפשר לומר שרבינו מפרש דקלא אילן שם כולל בין לצבע תכלת שלא בדם אלזון בין לשחור ונקט רבינו לאשור שחור וכ"ש לבע תכלת שלא בדם אלזון ומפרש דטעמא דלא יטיל בה קלא אילן במקום לבן משום דבשתי מיני ותכלת מיחזי כאילו אין שם אלא מין אחד והשתא אע"פ שנאמר שרבינו מפרש ג"כ כדעת שאר המפרשים דבקלא אילן אינו אלא שחור י"ל דמשמע ליה מסברא דכיון דטעמא דלא יטיל בה קלא אילן לבן הוא משום דמיחזי כאילו אין שם אלא מין אחד ההוא טעמא שייך בשחור וממילא משמע ורבינו נקט שחור וכ"ש לקלא אילן. ולשיטת י"ל דכיון דלכתחלה בכל גווני לא יטיל לא חש רבינו לפרוטי דין עבר

והטיל לבת ח' פסולה משום דלא שכיח:

בתב הראב"ד ראיתי מי שהקשה עליו וכו' כדי שיהא בו ממין הכנף עכ"ל. והתוספות הקשו קושיא זו שכתב הראב"ד ותירצו דשמא משום זה אלו ואלוהו: כתב הטור וז"ל כתב הרמב"ם שלריך לעשות הציצית מלבע הטלית אם הוא אדום יעשה הציצית אדום ואם הוא ירוק יעשה הציצית ירוק וכן פירש"י ור"י פירש שאין לריך עכ"ל. וכתב מהר"י ן' מבינ ז"ל על דבריו וז"ל כשנדקדק בלשון הרמב"ם לא נמלא מ"ש הרב בשמו כי כשנעריך סוף המאמר אל החלמו יראה לי שעיקר כוונת הרמב"ם להזהיר בטלית שכולה תכלת שלא יהיו כולם מלבע תכלת או מלבע אחר אדומה לתכלת רק שיהא הלבן שלה לבן כמות שהוא או לבוע ירוק או אדום, אמנם בטלית אדומה או ירוקה עושה לבן שבה אם ירצה מאומו לבע עלמו ואם לא נבעו כלל אלא שהעיתו לבן כמות שהיה הלא טוב כי לא כיון הרמב"ם באומרו עושה לבן שבה כעין לבעה אלא לומר שרשאי לעשותה כעין לבעה מה שאין רשאי לעשות כן בטלית שכולה תכלת אלא מן ההכרח לריך שיהיו בלילית ב' גווני האחד פתיל תכלת והשני חוט לבן כמות שהן או לבועים ירוקים או אדומים והרי הרמב"ם כתב בהזלה פרק ראשון לשון זה ענף שעושין על הכנף ממין הנגד הוא הנקלה בלילית וכו' וזה הענף הוא הנקלה לבן מפני שאין אנו מלווין לעוכנו ואם כוונת הרמב"ם כמו שהבין ממנו בעל הספר שלריך מן ההכרח לבוע הלילית מלבע הטלית איך הניח הרמב"ם יסוד שאין אנו מלווין לעוכנו. ואם נעלם ממני מה שיש לדחות ולהקן זה ועם כל זה כוונתי לומר שאין אנו מוכרחים להבין בדברי הרמב"ם דין זה שיהיה מוכרח לעשות הלילית מלבע הטלית ועכ"פ לא דקדק הרב בעל הספר בהעתקת כוונת הרמב"ם בהאמרו בשמו סתם שלריך לעשות הלילי' מלבע הטלית עכ"ל לפרש אולם כשיהיה הלבע הטלית הכלה כי בודאי יש מקום לטעות בזה למי אלא יעיין דין זה בספר הרמב"ם. ועתה שאין לנו הכלה הטעה טלית הכלה יעשה כל הלילות לבן ואמה לא יעשה כן כשיהיה הטלית ירוק או אדום שיהו כל הלילות לבן וזה נסכים עם סברת רבים מהסומקים שאמרו שאין לחוש שיהו הלילות מלבע הטלית עכ"ל. ולא ידעתי מי דחקו לפרש כן בדברי רבינו דבריו מבואלים שכיון לבע"ם הטוב בשמו שאילו היתה כוונתו כמו שפי' בו הרב הגר' ה"ל להקדים היתה כולה תכלת עושה לבן שלה משאר לבעונים לא"ש טלית שהיא כולה אדומה או ירוקה וכו' עושין חוטי לבן שלה כעין לבעה. וא"ש בראש הפרק שזה נקרא הענף לבן מפני שאין אנו מלווים לעוכנו הדבר ברור שאין אנו מלווים לעוכנו תכלת קאמר וכל שאר לבעים מקרו בשם לבן וכבר הרגיש הרב עלמו בזה ומפני כך כתב ולא נעלם ממני מה שיש לדמות

ולחקן וכיון שכן יש לתמוה למה משכן נפשו לחלוק על פירוש הטור בדברי רבינו: ט קשה עונש מי שאינו מניח לבן וכו'. בפרק התכלת (דף מ"ג):

כסות

מגדל עוז

חות בלות חיבה בחיבה. ולאה דרבינו ותכש שלא נחתבש לומר ע"ס הוא אלא אמר בפירוש שעיתי כי הוא לאמר הדבר בפירוש ברור הוא אמנו ואמני יולדתו ואינו עושה ולא שוגה ולא שוגה אמשגה. גם נראה לי שהחכמי לוני"ל העתיקו סתם לשון הסשגות לדעת מה יפה ובסשיר לא אמלא"ד ז"ל לא כבר נעתק הספר מקומות שלא הגיעה ההשגה: הלוקח טלית מלויצת כו' עד פסולה. פרק התכלת (דף מ"ג): טלית שהיא כולן אדומה כו' עד שאינן. בגעונין. פרק התכלת (דף מ"ח): בתב הראב"ד ז"ל ראיתי מי שהקשה על זאת הברייתא וכו'. כדי שיהיה בו ממין הכנף עכ"ל: ואני אומר שאין לא קבלתי לבשיב בזה החבור על מי שהקשה על הגמרא כי כזה יש ילנו שיטות רבות מרבותינו בעלי תוספות ומהברותינו לחבין הכל וכ"ש זה שהראב"ד מחרן זה רק קבלתי לחפש ולחזר על זכות הרמ"ל בכל המקשה עליו. וזכור מה שהקדמתי ומחבתי כמה פעמים כי לכך קרא שמו מגנה תורה שקיבר האחרון ולא שחידש דבר רק מה שפרשם כד"ן: קשה עונש כו' עד סוף הפרק. פרק התכלת (דף מ"ג):

* שזורין בשרה כן הוגה עפ"י תשובתו עיין בכ"מ:

חצר שמוכרין בה תכלת כו' עד בחותם אחד פסולה. פרק אין מעמידין (דף נ"ע):

המוצא תכלת בשוק אפי' מצא חוטין פסוקין משזורין פסולה. פרק המוצא תפילין: כתב הראב"ד ז"ל אם מה מדקדק יפה וכו' דר' יהודה לטעמיה דאמר עיבה קשירה היא עכ"ל: ואני אומר בא ולאה כמה מעלת רמז"ל גדולה ועצומה ודקה שהלו ממנו על זה בכתיבו תמני לוני"ל ז"ל ובתבו לו לפי עניות דעתנו אין לטעות ימין ושמאל דהכי הוא מסקנא דשמעתא דשזורין מוספקין בשרה דמולי הלי לא ברמי ולא הקנו המוצא תפילין ישמות מכיבן זוג זוג אבל לא מדשות כרבי יהודה לאו משום דהייבינן שמא קמייעיה הם דמולי הלי לא ברמי לעשות קמיע כעין תפילין אלא מאי הן מדשות שאין מקומרות ומשום דלא אפשר למקרייבו בשבתא ולאפי' בעיבה דר' יהודה לטעמיה דאמר עיבה קשירה היא עכ"ל:

**) עליה שהיא כולה אדומה כו' עד שאינן לבועין: כתב הראב"ד ז"ל ראיתי מי שהקשה עליו ועל זאת הברייתא שהקפידה על הלבע שיהא הלילות מלבע הטלית כדי שיהא ממין הכנף והקשה עליו מה שאמר רבא בריש התכלת מיבי לינבע גרים לחיותו מין כנף. ולאו קושיא היא דהתם לענין אקדומי תכלת לבבן קא פריך דאין לחוש שיקדים תכלת לבבן בשביל הלבע

השגת הראב"ד

*) המוצא תכלת בשוק אפילו מצא חוטין פסוקין משזורין פסולה: כתב הראב"ד ז"ל. אם מדקדק יפה בגירסת של עיבוריו המצא באמת דיבר מבקרא דשזורין מוספקין בשרה דבולי הלי לא ערמי. והא דתנן בהמוצא תפילין יעמוד מכיבן זוג זוג אבל לא מדשות דהייבינן שמא קמייעיה הם דבולי הלי לא ערמי לעשות קמיע כעין תפילין אלא מאי הן מדשות שאין מקומרות ומשום דלא אפשר למקרייבו בשבתא ולאפי' בעיבה דר' יהודה לעטמיה דאמר עיבה קשירה היא עכ"ל:

**) עליה שהיא כולה אדומה כו' עד שאינן לבועין: כתב הראב"ד ז"ל ראיתי מי שהקשה עליו ועל זאת הברייתא שהקפידה על הלבע שיהא הלילות מלבע הטלית כדי שיהא ממין הכנף והקשה עליו מה שאמר רבא בריש התכלת מיבי לינבע גרים לחיותו מין כנף. ולאו קושיא היא דהתם לענין אקדומי תכלת לבבן קא פריך דאין לחוש שיקדים תכלת לבבן בשביל הלבע

הלכות מלוה ולוה

הלכות מלוה ולוה

הלכות מלוה ולוה

הלכות מלוה ולוה

עשה לו: ״ויבא הוא וכל ישראל עמו ירושלים״ (נחמיה ז׳ ע״ב). ״ויבא הוא״ – ״ויבא הוא״ – ״ויבא הוא״ –

ב. סס [וכרב יהודה ורמב"ם ציצית ג, ט]:

ג. נמוקי יוסף [ה"ק, ציצית יג, ג ד"ה ונוסף]:

כא ג. מגילה כ"ו [ע"כ] לפירוש השאילתות [במדבר שאילתא קכו] והרמב"ם [ציצית ג, ט] והר"ן [מגילה ט, ג ד"ה ומלן] מהא לכיסוי הלב חולין פ"ז [ע"ב] ונר מצוה שבת כ"ב [ע"ב], מהר"י אלבהב בסס בעל העיטור ציצית פער ב מ"ב]:

ציונים לרמ"א

כ ג) נמוקי יוסף הלכות ציצית [יג, ג ד"ה מן הנכרי ורש"י מנחות מג, ג ד"ה מן העובד]:

חכמת שלמה

ב (פעיף ב) אין מוכרין טלית מצוייצת לעכו"ם וכו'. נ"ב עיין במ"ל [פ"ק ג], מה שכתב בשם רש"י, שפירש כוונת הש"ס מה דאמרינן משום זונה, היינו שאמר ישראל נתן לה. והנה בהשקפה ראשונה קשה לי למה לא פירש רש"י דהמשא היא שמא יעשה את הזנה לומר דישראל הוא, כיון דקיימא לן המשוי לדבר קל אינו משוי לדבר חמור ממנו, וא"כ זה יהיו לזונות עם הנכרי ממור מעם ישראל פעמים, ולא מצינו להקומרים דלא מתחתן הוי בגיותן, ולאי איסור ממור יותר מן הטורה, (אף) [אלא] גם להקומרים דלא מתחתן מיירי בגיותן, מכל מקום בעיני העולם ולאי ממור [מן] [עכו] הנכרי מעם ישראל, וא"כ הרי המשוי לקל בעיני העולם אינו משוי לחמור בעיני העולם, וא"כ כתוי לפשות מקנה לאמעו בלאיסורא, כי עם ישראל אם היא משורה, כל ישראל מי מבידי לשמוע אליה לזנות עמה, אבל הנכרי ולאי משוי על הזנות, ויבא להטעות אותה והמבור שהוא ישראל וחזנה עמו. והנה שוב עיינתי במקבת מנחות דף מ"ג [ע"ב] ורלאיתי שפירש כן בשמת רש"י [ד"ה משום] בלשנא קמא, ופירש דמעבור משום לא מתחתן בם, מוכח דסברא ליה דלא מתחתן היינו בגיותן, ולשיטתו אזיל ומאי שכתב הכא שמואל בשמו בתרן העזר [פימן ד מ"ק ג], וכן הוא דעת הרמב"ם, והדבר ממוה על המ"ל שהשמיט הלשנא קמא של רש"י: והנה בוה עמדתי על דעת הרמב"ם [ציצית ג, ט] שהשמיט הך טעמא של הש"ס משום זונה, ונקט לר טעמא דרבי יהודה משום שמא יתלוה עמו, והש"י [ד"ה ואין] הרגיש בוה, ונדחק

הגהות והערות

ב) בדפוסי לונברג הרלשונים מכאן ממתל פעיף ג. וכ"ה בשקלאב מקמ"ג. ויש לדומים, כמו לוקטרהא תקל"ו, שהשמטו כל פעיף ב, ממלה בגלל הלמור:

כך, ודי בחומס אחד. אבל בשלמן ערוך [שם פעיף ג] ובחורת חטאת [כלל לג פעיף יז] כתבו הטעם, שכל דבר שהוא איסור דאורייתא, אע"פ שאין דמיו יקרים, צריך ב' חוממות. אם כן גם גבי ציצית צריך ב' חוממות, דהא מדאורייתא בעינן טויה לשמה. והא דנקט הגה [א] ג) ואומר שלקחן (ג) מישראל נאמן חוקה שלקחה מישראל דלא מרע נפשיה אבל אם לקח מגוי שאינו תגר פסולה:

ב כ **ב** אין מוכרין (ד) טלית מצוייצת (ד) לגוי שמא
ג יתלוה עם ישראל בדרך ויהרגנו ג [ב] אפילו
למשכן ולהפקיד טלית מצוייצת לגוי אסיר אלא אם
כן הוא לפי שעה דליבא למיחש להא:

סימן כא

בדת מה לעשות בציציות שנפסקו ובטליתות ישנים.

ובו ד' סעיפים:

א ו **(א)** חוטי הציציות (א) [א] שנפסקו יכול לזורקן

הלילית, דאימר הוא עשאן, כדי שיהנהו לקנות ממנו הטלית, דאין כאן לא מרע נפשיה. כן נראה לי. והך תגר עכו"ם פירש נמוקי יוסף [ה"ק, יג, ג ד"ה מן הנכרי] אפילו אינו מוחזק לקנות טליתות, רק מוחזק לקנות שאר סחורות מישראל נאמן, ששוב לא יאמינוהו:

כא **(א)** חוטי הציציות שנפסקו. רבינו הטור מביא בשם שאלתות [במדבר שאילתא קכו], דבעוד הלילית במלומן, אסור להשתמש בהן, וכן באתרוג לאכול אותו, (וערבה) [והושענא] לבריה, דלילפינן מדם [חולין פו, ב], שנאמר [ויקרא יו, יג] ושפך וכסה, במה ששפך יכסה, שלא יכסה ברגליו, שלא יהיו מצות בזויות עליו. וכתב עליו, ואפשר לחלק, דשאני דם כשמכסה ברגל עושה המצוה דרך בזיון, מה שאין כן כאן, וטוב להחמיר עליו, עכ"ל. ותמה ב"י [ד"ה ציצית], מאי שנא חוטי ציצית דמותר, (ה) מאתרוג דאסור למיכליה [סוכה לו, ב]. ועוד הקשה מפרק במה מדליקין [שבת כב, ב], דאמרינן בבר חנוכה, דאסור לרלות מעות כנגדו, ולפינן מדם שלא יהיו מצות בזויות עליו. וכן גוי סוכה [סימן תרלא פעיף ב]. הרי מפורש שהגאה מדבר מצוה עד שלא עברה מצותו, משום ביזוי מצוה. ומו"מ ז"ל [ב"ח] מיקן, דהטור לא בא להתיר בעודו לבוש בהן, אלא בחוחמים בקופסא קאמר, דאע"פ שעומדים לנפשה, מכל מקום כיון שאין חיוב אלא בטלית שרוצה לבוש, מותר וכו'. וזה תמוה, דבהא ודאי גם השאלתות מודים דמותר, ומנא ליה דהשאלתות אוסר בזה. ונראה לענ"ד דברי רבינו הטור ברוריים, והם על פי דברי המוספות פרק במה מדליקין דף כ"ב [שם ד"ה סוכה], שכתבו בגוי סוכה יש תרי טעמי לאיסור, חדא משום מוקצה, וחדא משום ביזיון. ולריכי תרוויהו, דאי משום מוקצה, לא היה אסור רק ביום טוב, ולא בחול המועד, ואי משום ביזיון, היה מותר בגפלו. אבל השתא דאיכא תרתי, אסור בגפלו אפילו (ו) בחול המועד. הא לך דמשום לירוף יום טוב, אסור גם בחול המועד, א"כ הטור אפיר קאמר להתיר להשתמש בלילית, אפילו בעודן עליו, דמשום מוקצה אין שייך כאן, דדוקא בשבת ויום טוב שייך זה, דהיינו מה שהקצה בבין השמשות שלהם, ומשום ביזיון מצוה אין כאן, דבאותה שעה שמשתמש, אין מבקש לו בעת ההיא להיות עליו שם מצוה. וא"כ לא דמי לכל האסורים, דלגבי חבוכה לא דמי, דשם מייתי שרוצה להשתמש בשעה שיש חיוב להיות בר דולק, ואי אפשר לומר שאינו מבקש לעשות המצוה בעת ההיא, דא"כ יצטרך אח"כ לכבות ולהדליק מחדש, דהא הדלקה עושה מצוה, אלא ודאי שבאותה שעה רוצה לעסוק גם כן במצוה, וא"כ עושה המצוה עצמה בזיון, דומיא דשם. וג"כ לא דמי לאכילת אתרוג, ולהריח בהושענא, דאלו אין אסורים מחמת ביזיון מצוה, דג"כ הוה כמו ציצית, שאינו רוצה לעשות לו המצוה. אלא דהם דומים לגוי סוכה, דיש איסור מחמת מוקצה ביום טוב, וזהו (ז) גורם איסור אפילו בחול המועד, כמו שכתבו התוספות. הכלל העולה, דבר מצוה ובוי סוכה שרוצה להשתמש בשעת עשיית המצוה, הוין דומיא דשם, ואפילו בגוי סוכה שנפלו יש איסור, אע"ג דלא הוה דומיא

שערי תשובה

כא (א) שנפסקו. עיין באר היטב. ובזה גם הוא מודה כיון שמעולם לא כתב דוקא לגוי שאינו מגר, אבל לתגר גוי מוכרין. והמ"ל [פ"ק ב] הקשה עליו מפירוש רש"י, ע"ש. ואני אומר דמפירוש רש"י אין הוכחה דמגא לן פירושו, די"ל כך כוונת הגמרא, מן התגר מן הגוי כשרה, ואע"פ שאסרו אין מוכרין טלית מצוייצת לגוי, אפילו הכי לתגר גוי מותר למכור לו טלית מצוייצת לבתחלה, כיון דתגר הוא ליכא למיחש למידי, ע"ש. ועיין יד אהרן [הגה"ע]. כתב המ"ל סימן ט"ו ס"ק ב' מוכח מכאן שמותר לעשות מהטלית בת ד' כנפות, בגד אחר שלא יהא לו ד' כנפות, מדמתיר למכור לעכו"ם הטלית כשטוטל הציצית, אבל אם מוכר טלית לחבירו, אסור ליטול הציצית, אלא אם כן רוצה לקבעם בטלית אחר, ע"ש. לשלות ציצית ע"י עכו"ם צריך ב' חוממות. ודוקא אם יש לאוש שנהנה בחליפין. ואפשר דאם הם שוויו ומופסקין שרי, מ"ל [פ"ק ל]. אם מצא טלית מצוייצת אז ציצית בשוק, יש להכסיבו בומן הזה, עולת תמיד [פ"ק ג]. ועיין ב"י [ד"ה כתב הרמב"ם]. והבאר היטב אחר לפני [פ"ק ל], העתיק מעם עולת תמיד יש להחמיר, ע"ש ואינו כן. ועיין מ"א סימן י"א [פ"ק ל] להקל:

כא (א) שנפסקו. הוא הדין מקודש שעשאם בנגד, דהזמנה לאו מילתא היא:

ביאור הגר"א

כ [א] [פעיף א הגה] ואומר כו'. דהטעם דלא מרע נפשיה לומר שקר, נמוקי יוסף [יג, א ד"ה מן הנכרי]. וכמו שמבאר והולך: [ב] [פעיף ב] אפילו כו'. דלהכי נקט הרמב"ם [ציצית ג, ט] ושו"ע סעיף ב', האי טעמא שמא כו', ולחומרא:

כא [א] [פעיף א] שנפסקו כו'. רצונו לומר דבבהאי גוונא מיירי שם [מגילה כו, ב], וכמו שמבאר והולך, וכמו גר חנוכה וסוכה ודם, בפרק ב' דשבת [כב, א],

הגהות רעק"א

ב) (שו"ע ס"ב) **טלית מצוייצת לגוי וכו'.** אבל בהמיר הלילית, אף שנקבי הטלית שהיו הלילית קיימים מותר למכרו, ב"י [ד"ה כתב ר"ן]:

אחרים שאין מכירין אותו בעצם הרי לא יאמינו לו יותר מסתם איש ולכן אינו יכול לקרוע השטר שהוא כשר אצל דיינים אחרים ורק שהוא אינו יכול להזדקק לו ודנהו כשטר פסול כפרש"י.

ואפילו להרי"ף והרמב"ם שסברי כהר"ח בתוס' שרק מצריכו שבועה הוי ג"כ הנאמנות לזה מטעם שהוא ידיעה עצמית שלא מגדר נאמנות אך שסובר שמ"מ הוא רק כברור בעלמא שמועיל שבועה כנגדו. וכן מוכח לשון הרמב"ם פכ"ד מסנהדרין ה"א שטעם הנאמנות הוא כידיעת הדיין עצמו שכתב א"כ למה הצריכה תורה שני עדים שבזמן שיבואו לפני הדיין שני עדים ידון ע"פ עדותן אע"פ שאינו יודע אם באמת העידו או בשקר עיי"ש חזינן מזה שמה שדן בקים ליה בגויה הוא שכיון שמכירו בעצם שאינו משקר הוא כידיעה עצמית שלא מטעם גדר נאמנות. וא"כ גם לגבי איסורין בחשוד שאין לו נאמנות מצד דין נאמנות שהחשוד על הדבר לא מעידו, הוא רק בסתם אדם שאינו מכיר בברור טבעותיו ומנהגיו אבל כשמכירו בברור ויודע שאף שהוא חשוד לאכול בעצמו לא ישקר לאחריני או שאף רק לו לא ישקר להכשילו יכול להאמינו משום דהוי זה כידיעה עצמית שלא מטעם נאמנות.

ולא מבעיא לרש"י והראב"ד אלא אף להרמב"ם והרי"ף שהוא רק כברור שמועיל שבועה נגדו מ"מ הוא ברור כזה שמועיל באיסורין דהא נאמנות ע"א בממון מצריך רק שבועה ומועיל לגבי איסורין א"כ גם קים ליה בגויה דמועיל להצריכו שבועה בממון הוא מועיל לגבי איסורין. ולכן אם האב מכיר בבתו וכלתו שלא יכשילוהו באיסורין בידיעה ברורה אף שבעצמם הם חשודים לאכול יכול להאמינם ולאכול מה שבשלו בעדו ואמרו לו שהוא בשר כשר ובכלים כשרים. ויש מקום להתיר גם לאחרים לאכול ממה שבשלו לאביהן דאף שבממון לא יאמינוהו דיינים אחרים שמטעם זה לא קרעינן השטר לרש"י כדבארתי, הוא רק בממון שעד אחד אינו נאמן וא"כ ר"פ גופיה אינו נאמן מה שאמר לדיינים אחרים שאבא מר בריה קים ליה בגויה שלא ישקר אבל באיסורין שע"א נאמן א"כ יש להאמין להאב גם אחרים מה שאומר שקים ליה בגוה דבתו שלא תכשילהו ושקדרה זו בשלה בעדו ויוכלו גם אחרים לאכול.

ואף שכתבו הרי"ף והרמב"ם דבזה"ז אין דנין דין קים ליה בגויה מסתבר שהוא רק בדיני ממון ולא באיסורין שאין בזה דין ב"ד ולכן בשעת הדחק ולאנשים חלושים יש להקל אם יודע בברור שקים ליה בגוה מצד טבעותיה ומנהגיה באיזה נסיונות שלא תכשילהו לסמוך עליה ולאכול ממה שמבשלת בעדו ואמרה שעשתה בהכשר אבל לאחרים ושלא בשעת הדחק ולבריאים יש להחמיר.

משה פיינשטיין

סימן נה

בענין נאמנות הפעקטערעס בכתבם

חמשה עשר בשבט תשט"ו.

מע"כ ידידי הרב הגאון מוהר"ר יחזקאל הלוי גרובנער שליט"א ר"מ בישי' חכמי לובלין בדעטראיט.

ראיתי את דברי כתר"ה אשר האריך לברר להלכה אשר יש להאמין למנהלי הפעקטערעס במה שכות' אשר עושים רק משומן שנעשה מוועדזשעטייבל וכדומה, מכמה טעמים מטעם אומן לא מרע נפשיה ומטעם עבידי לאיגלויי ומטעם מירתת מעונש לפי חוק מדינתנו ומטעם דהיתה התשובה שלהם לשאלה שנוגע לחולה ולא שאלה להכשר ודבריו נכונים לדינא.

אבל מה שכתב כתר"ה לתרץ קושית הר"ן ע"ז דף מ' והלחם משנה פרק ג' ממ"א הלכה י"ט על הרמב"ם שם שפוסק דאין לוקחין ביצים מן העכו"ם ובריתא דלוקחין ביצים הוא מישראל א"כ מאי פריך בגמ' חולין דף ס"ד וכה"ג מי זבנינן מיגייהו והתניא אין לוקחין ביצה טרופה מעכו"ם הא ברייתא דלוקחין ביצים איירי בישראל, דגם לרמב"ם יש חלוק בין אומן לסתם עכו"ם ואיירי ב' הברייתות בעכו"ם אף ההיא דלוקחין ביצים אבל באומן ותגר שאני דשייך לא מרע אומנתו. אינו נכון דהא מפורש ברמב"ם בהי"ח שואל לצייד ישראל המוכרה אלמא דאף בצייד שהוא האומן והתגר מצריך הרמב"ם שיהיה ישראל ואין חלוק לדידיה בין צייד לאינו צייד לענין נאמנות והברייתא איירי בישראל דוקא ואינו גורס מן העכו"ם וכדסברי כל הראשונים בדעת הרמב"ם.

אך אם נימא בדעת הרמב"ם שג"כ מודה שיש חלוק בעכו"ם לנאמנות בין אומן ותגר לסתם עכו"ם כדהוכיח כתר"ה מחלוק תגר עכו"ם מהדיוט לענין לוקח טלית מצוייצת בפ"ב מציצית ה"ז נצטרך לומר שצייד אינו כאומן ותגר דלא כסברת המלואים וצבי

לצדיק או שבביצים כיון שאחרים אין מבינים כ"כ ונקל לרמות לא מירתתי כולי האי דלא מרעי נפשייהו כ"כ דיאמרו דלא יתברר משום שקשה להכיר אף כשיביאו ביצים מאותו עוף לדמות מאחר דדמו אהדדי כדאמר בגמ' דעורבא דמו לדיונה לכן מצריך ישראל דוקא. ותשאר הקושיא על העט"ז. ודוחק לומר דסובר העט"ז שהרמ"א מכריע בצייד דלא כהרמב"ם אלא שצייד עדיף, דמנא ליה לרמ"א לפלוג על הרמב"ם בזה דע"ז אין לו ראיה משאר ראשונים שפליגי עליו. בשלמא אם טעם הרמב"ם משום שאינו סובר כלל דאיכא מעלה באומן ניחא הכרעת רמ"א משום שבזה דעת התוס' חולין דף צ"ז ד"ה סמכינן אקפילא והרבה ראשונים שאומן עדיף ונאמן מטעם שלא יפסיד אומנתו וצייד סובר שהוא אומן כתירוץ המלואים וצבי לצדיק אבל אם גם הרמב"ם סובר שיש מעלה באומן אך שסובר שבצייד ליכא מעלת אומן מטעם דלעיל מנא ליה להרמ"א לחלוק עליו זה ולהתיר בצייד אף שאוסר בסתם עכו"ם.

ויותר משמע שהרמב"ם לא סבר כלל שיש מעלה באומן לנאמנות בעכו"ם דאם היה סובר שאיכא מעלה דלא מרע אומנתו מנא ליה להכשיר בתערובות איסור בהיתר בטעימת סתם עכו"ם הא בגמ' דף צ"ז מפורש שיילוה לר' יוחנן ואמר להו ליטעמיה קפילא ארמאה ואח"כ אמר רבא אמור רבנן בטעמא ואמור רבנן בקפילא. ואף שלענין הבנת הטעימה ראיה שאין חלוק מהא דהיתרא בטעמא של כל כהן ולא בעינן שיהיה קפילא כדהוכיח הרשב"א שהביא הב"י יו"ד ריש סי' צ"ח אבל א"כ מה שבאיסורא אמר רבא דאמור רבנן בקפילא היה לו לומר שהוא דוקא וכיון שאינו בשביל הבנת הטעם שלענין הבנת הטעם אין לחלק בין ישראל לעכו"ם, הוא בהכרח משום שסתם עכו"ם אינו נאמן אלא קפילא מטעם שלא מרע אומנתו. אלא ודאי צריך לומר שהרמב"ם סובר שליכא שום מעלה לנאמנות בהא דלא מרע אומנתו דלא מסתבר לו שיהיה זה חזקה ברורה לסמוך על זה משום דכמה אומנים חזינן שעושין רמאות במלאכתן ולכן הוכרח אף לדחוק ולפרש שקפילא לאו דוקא או שכל הבא לטעום קרוי קפילא כדפי' הב"י בסי' צ"ח, אף שודאי הוא דוחק גדול מצד שינוי הלשון שבהיתרא שכהן הוא הטועם לא אמר בקפילא ובאיסורא שעכו"ם הוא הטועם אמר בקפילא, אבל הוכרח לדחוק מצד סברתו שאם סתם עכו"ם לא היה נאמן לא היה לן להאמין אף לקפילא דאינה חזקה ברורה אלא צריך לומר שכל עכו"ם נאמן.

וטעם הנאמנות הוא משום דעבידא לאגלויי, ואולי רק משום דטעם כעיקר דרבנן להרמב"ם בטעמו ולא ממשו בפט"ו ממ"א ה"ב עיי"ש בכ"מ שכתב ודעת רבינו כרש"י שלא מיתסר אלא מדרבנן. ולהרמב"ם נאמן אף בלא מסיח לפי תומו כמפורש בב"י שם, ובש"ך סק"ב שכתב שלהרמב"ם נאמן עכו"ם דמרתת וכוונתו לא דמרתת מעוגשין אלא דמרתת מלהחשב שקרן בזה שעבידא לאגלויי כדלעיל. וא"כ מוכרחין לומר שבביצים לא מחשיב הרמב"ם לעבידא לאגלויי כ"כ משום שקשה להכיר ונשאר רק הטעם שמ"מ צייד יחוש יותר דשמא יכירו וירע אומנתו שזה לא סבר הרמב"ם שסגי לנאמנות.

והראיה מציצית שמעכו"ם תגר כשרה אף שמן ההדיוט פסולה יש לפרש או שסובר כטעם הט"ז או"ח סי' כ' דכיון שאמר טלית מצוייצת משמע דעיקר סחורתו הוא עם הטלית עצמו והציצית הוא רק כדי שיקפצו טפי קונים כשהוא מוכן עם ציצית ולא בשביל הריוח של הציצית, בזה מהני סברא דלא מרע נפשיה, וכוונתו או בשביל דבר קטן לא יעשה דבר שיש לו לחוש אף חשש רחוק, או מאחר דכל כוונתו הוא למשוך קונים לא יעשה דבר שאפשר שירחיק קונים ממנו אף אם מדברים אחרים ומן הדיוט שרק מכר באקראי הוא פסולה דאפשר עשה כדי שימהרו לקנות ממנו טלית זה ועל מכירות אחרות אינו חושש שאינו רגיל למכור דבר עיי"ש וניחא פי' זה להרמב"ם.

או שסובר כפי' המג"א דהוא משום דאין דרך עכו"ם לעשות ציצית בהבגד לכן מקילין לסמוך על סברא זו עיי"ש וגם פי' זה ניחא להרמב"ם אף שבשאר דוכתי אינו סובר שיש מעלה באומן לנאמנות עכו"ם.

אבל פירוש הנכון והאמת בשיטת הרמב"ם נראה לע"ד שמפרש כפי' ר' גרשום במנחות דף מ"ג דהוצרך ליתן טעם על מה שמן ההדיוט פסולה משום דליכא למימר דישראל היא דלהדיוט לא יהיב אינש מידי לזבוני אלא עשאה להטעות עצמו ובתגר שכשרה כתב רק דישראל יהביה ניהליה לזבוני ולא כתב טעם בנאמנות התגר דלא מרע נפשיה כדכתב רש"י אלמא דסובר דעל הנאמנות לא צריך טעם משום דאם אך אפשר לתלות בישראל כשרה אף בליכא שום טעם להאמינו. והוא מטעם שכתב המג"א דאין דרך עכו"ם לעשות ציצית בבגד. וזה עצמו סובר ר' גרשום שהוא טעם הכשרות, ולא כדכתב המג"א שמקילין לסמוך על סברא דלא מרע נפשיה בתגר וכדמסיק שיש עכ"פ מזה ראיה שהביא הר"ן מציצית

לענין מורייס שהוא דסמכינן בתגר אסברא דקפידא, אלא דר׳ גרשום סובר דטעם זה עצמו שאין דרך עכו״ם לעשות ציצית הוא הכשרות בלא שום צרוף סברא אחרת ולכן גם בהדיוט הוקשה לו מ״ט פסולה והוצרך ליתן טעם משום דליכא למימר דישראל היא דלהדיוט לא יהיב אינש מידי לזבוני ולפ״ז פשוט שאף בלא אמר כלום התגר שמישראל זבנה עם הציצית נמי כשרה דלא כהרמ״א בשם הנ״י. ולכן ברור שזהו שיטת הרמב״ם שמפרש ג״כ כפי׳ ר׳ גרשום ומכשיר אף בלא אמר התגר כלום משום שאין סובר כלל טעם דלא מרע נפשיה אלא הכשרות הוא בזה שאין דרך עכו״ם לעשות ציצית בבגד. וא״כ אדרבה מזה שמכשיר סתם שהוא אף בלא אמר התגר כלום ראיה שהוא כפי׳ ר׳ גרשום ולא משום מעלת נאמנות בתגר.

ומה שכתב כתר״ה שאין לומר דרק לציצית שהוא איסור עשה סובר הרמב״ם שנאמן ולא לאיסור לאו וכרת, משום שגם טלית איסור סקילה הוא אם יוצא בו ברה״ר בשבת אם הציצית פסולין, הנה לא שייך זה לטעם הרמב״ם בטלית מצוייצת כהלכתה שמותר לצאת אף בלילה בפי״ט משבת ה״כ משום שהיא מנוי הבגד ומתכסיסיו כמו האימרה וכיוצא בה ופי׳ המ״מ שאין ההיתר מפני המצוה אלא מפני שהמצוה עושה הציציות נוי לטלית עיי״ש וא״כ פשוט שאין זה דוקא מצוה שגליא כלפי שמיא שהוא כדין אלא דאם אך עושה זה למצוה ויוצא בה לפי הדין שפסקינן בארץ עושה להחשיב הציצית נוי לטלית וממילא לא היה איסור הוצאה אף כלפי שמיא אף אם גליא שהאמת שלא היו ציצית כשרים מאחר שלדינא דבנ״א שאין יודעין הם כשרים משום שנאמן. וא״כ היה מקום לפרש כן מצד זה. אבל האמת שאין לפרש כן משום שלא מסתבר כלל לחלק בנאמנות לענין דאורייתא בין איסור עשה וחשש ברכה לבטלה לאיסור לאו וכרת. ועיין ביבמות דף קי״ט דאמר מכדי הא דאורייתא והא דאורייתא מה לי איסור כרת מה לי איסור לאו, וכ״כ נימא בספק עשה מדאורייתא ולכן אין לפרש כן אך טעם הנאמנות הוא כדלעיל.

ומה שכתב כתר״ה להקשות על מה שמצריך הרמ״א ביו״ד סי׳ קס״ה אומנים ומסל״ת והש״ך כתב בסק״ז שצריכים שנים זה שלא בפני זה והוא מגמ׳ גיטין דף י״ט בקריאת שטרא פרסאה דעביד בערכאות, מ״ט לא סגי גם בלא מסל״ת מטעם לא מרע אומנתו ומ״ט צריך שנים, פשוט לע״ד שלא קשה כלום דהא איירי לדיני ממון בין בקריאת השטר בין בהא דסי׳ קס״ה שהוא לענין תשלומין במטבע החדשה לידע כמה הוסיפו או פחתו לכן לא סגי בחזקה דלא מרע אומנתו דלא ברור כולי האי להוציא ממון אבל במסל״ת דשנים זה שלא בפני זה הרי מצינו בגיטין שהוא ברור גמור אף להוציא ממון בכגון זה הוא גם עבידי לאגלויי. וא״צ למה שהביא כתר״ה בשם ס׳ חוקי חיים שלא קשה כלום.

ומה שכתב כתר״ה שיש לצרף דברי התשב״ץ שגוי כשר מה״ת לעדות ורק פסול מדרבנן מחשש משקר שלכן בערכאות שאין לחוש למשקר או כשהוא מסל״ת כשרין, הנה פשוט שאם איסורין היו צריכין לדין עדות היו פסולין דהא אינם באיסורין וכמו שאינם כשרין לגיטין וקידושין מטעם דלאו בני כריתות נינהו ורק לממון היו כשרים מטעם שכתב רש״י בגיטין דף ט׳ דאיתנהו בממון משום דעל הדינים נצטוו בני נח. ולכן אין שייך שיטת התשב״ץ ורש״י לענין איסורין, אלא הטעם דא״צ באיסורין לדין עדות כסברת הט״ז בסי׳ צ״ח סק״ב לפ״מ שביאר החו״ד והוא טעם נכון.

ומה שכתב כתר״ה דנדה דחשיבא ערוה לענין יהרג ואל יעבור יש להחמיר שלא לסמוך על נאמנות דרופא עכו״ם, אינו נכון כלל דענין יהרג ואל יעבור אינו שייך להחמיר בשביל זה לענין נאמנות דאין לחלק בזה בין איסורי תורה כדלעיל. אך התם טעמי אחריני איכא כדכתב גם כתר״ה. זהו מה שיש להעיר בדברי כתר״ה ושאר דבריו נכונים.

עכ״פ לדינא צדק כתר״ה שיש לסמוך על הכתב שהשיבו לו מהפעקטערע שהוא נעשה רק משומן וועדזשעטייבלס ויש להתיר.

ידידו מוקירו,

משה פיינשטיין

סימן נו

בענין לקנות מחנוני עכו״ם בשר שלוקח ממטבח ישראל וחתום בחותם שא״א לזייף

כ״ז אייר תשי״ז.

מע״כ ידידי הרה״ג מהר״ר גדלי׳ פעלדער שליט״א.

הנה בדבר איש אחד אשר רוצה לעשות בהשגחת רבנים מובהקים מהשחיטה עד אחר המליחה

שהוא משני מעשים אמרינן דדייקא על מיתת הבעל ולא על מיתת הבן אם הי' קודם או אח"כ, וכן במת יבמך לא דייקי. וכמ"כ מש"כ הרא"ש בתשובה על עדות העד שהילד הי' כלו לו חדשיו, בכל זה עדות מיוחדת הנוגע לדין יבום שאינו נאמן דבכה"ג ליכא דייקא ולא האמינוהו, משא"כ בנ"ד שמיתת הילד ידוע הזמן, והעד העיד שנהרג במלחמה באותו זמן, וזהו עדות ממעשה אחת ודייקא על דברי העד שאומר אמת שנהרג על פי אותו המעשה במלחמה, ואיך נחלק ונאמר דפלגינן דבורו ולומר שנהרג בזמן אחר, הלא עי"ז מוכחש גוף עדות ההריגה, ועל זה הא בודאי דייקי וכיון דדייקי על אמתת דברי העד בנוגע להריגה, הרי ממילא נתברר שנהרג באותו זמן, דאי אפשר לחלק העדות ולומר ששקר הדבר שנהרג באותו זמן ונהרג בזמן אחר, אולם גם לו הי' נראה דליכא דייקא בזה לשי' הרא"ש כבר הוכרע להלכה כשי' הרי"ף והרמב"ם הובא בבאה"ט ובפ"ת שם דבמקום עגון יש לסמוך עליהם, ואף שלא במקום עיגון היכא שאינו נוגע רק לאיסור דרבנן כשנ"ת משום דרובן למיתה וחזקה דהשתא מסייעתו, דבכה"ג דהוי ספק דרבנן להקל, ובפרט למש"כ הפוסקים דגם לשי' הרא"ש הוי ספיקא דדינא, ובמת בעלך ואח"כ מת בנך דלא איבע"ל הוא משום דמה שאמר ומת בנך מגרע העדות שלו. ובזה שעדות העד הוא רק על מיתת הבעל הוי ספק איבעי' וכיון שאין זה אלא מדרבנן ספיקו להקל.

ועי' בשו"ת הרמ"ץ חאה"ע סי' י"ד אות ח' מה שצידד להקל בשעת מלחמה בשעה שהאנשי חיל דרכם לדרוש זה על זה, שבצירוף אומדנות יש להקל, אף ע"י שאלה דהוי מסל"ת, משום דגם על ידי שאלה אין זה מתכוין להעיד.

והנה בעדות האח שהי' אתו במחנה ונתחלקו לב' מחנות שנהרגו רובם ככולם, אין לחוש לכאורה דהא פסולי עדות שהאמינו חז"ל הוא משום מילתא דעבידא לאיגלויי או משום דייקא, וכיון דאין העד מעיד רק על דברים שרובן למיתה, ל"ש מילתא דעל"ג וגם דייקא ליכא, כיון דאינו מעיד שמת, וגם הא במלחמה ליכא דייקא, דנראה מדברי הראשונים והפוסקים, דכל שאין זה גוף העדות להעיד והוא ענין צדדי, אין אנו צריכים לטעם דעבידי לגלויי, ועל ההוכחות והאומדנות שיש לנו אף שבאים על ידי פסולים כיון שאין הם עדות המתירים אלא גלוי מילתא מהני עדותם.

ואחרי כל הדברים האלה נראה שיש להקל ולהחיר להעגונה שפרה מעקל להנשא בלי חליצה, ובהתועדנו יחד בועד הרבנים ביום ב' סיון הסכמנו להתירה להנשא בלי חליצה.

סימן י

עוד בענין עגונה

לרב גדול אחד

ב"ה ב' כסלו פורת

ע"ד העגונה שנתקבלה לגיסת ידיעה מלשכת שר המלחמה שאחיו נהרג במלחמה, מבאר דהכריעו האחרונים להתיר בערכאות, והספק הוא אי בעי' קברתיו, מביא דלשי' המהרי"ק יש לסמוך אערכאות גם לענין ערוה ולדבריו י"ל דל"א בדדמי, מפלפל בד' המהרי"ק והחולקים עליו ומביא מת' הרמ"ץ שכ' דבערכאות ל"ח בדדמי, מביא מאחיעזר האה"ע סי"ז לצרף ד' הרי"א מווורדין שחקיל במשאל"ם בגאבד זכרו, והי"ג לגבי בדדמי, ומסיק להיתר, מביא משה"ק השואל על שי' הרי"א מווורדין ממתני' דשלהי יבמות ומישב בכמה אנפין.

ע"ד העגונה אשת שמואל מאיר נעלקין, שבעלה נסע לפני המלחמה לחו"ל, ולאחיו משה נעלקין בלאדז נתקבלה ידיעה מלשכת שר המלחמה בפאריז מיום עשרים וחמשה בינואר אלף תשע מאות ותשע עשרה, על ידי אמצעות הבולשות בלאדז, כי שמואל נעלקין נהרג ביד האויב ביום ששה עשר ביוני אלף תשע מאות וחמש עשרה על שדה המלחמה עכ"ל השאלה. והנה יפה דן הדר"ג דאין לחוש מה שנשמט בההודעה שם מאיר, דידעו שהרבה מבני ישראל שיש להם מן העריסה שני שמות ומשתמטים בספרי הפקידים וכותבים רק שם אחד (ואולי נכתב כן בתעודת הפספורט), וגם שם עירו, כיון שנשלח לאחיו בלאדזי, הרי ידעו שם עירו, וגם כנוי המשפחה הוא כשם אביו, כמש"כ האחרונים. (ובכלל נראה כיון שידעו להודיע לאחיו שאחיו נהרג הרי ידעו שזה אחיו, א"כ מה בכך שנשמט שם מאיר, ובודאי שאין לפקפק בזה).

אך מה שיש לפקפק בזה, דהא עד אחד במלחמה בעינן קברתיו, ודעת רבנו שמחה דבמסיח לפי תומו לא בעינן קברתיו הוא דעה יחידית, ועוד דהא הוי מסל"ת בכתב, ורק שיש לדון דהא הוי ערכאות ומסתפק במלחמה אי מהני ערכאות וגם בלא קברתיו אי מהני ע"י ערכאות עכת"ד. והנה בגוף היתר ערכאות כבר הכריעו האחרונים להתיר, וכס' בית אפרים חאה"ע סי' ל"א פקפק בזה בשעת מלחמה שדרכם לברוח והשומרים עבידי לאשתמוטי בשקרא לומר שמת יצו"ש, מ"מ כבר הקילו בזה כמה מחברים, ועיקר הספק בזה אי מהני ערכאות גם בלא קברתיו ועדיפא מע"א, והנה למש"כ המהרי"ק בשרש קכ"א שכ' דעדיף ממסל"ת, ויש להתיר אפילו בלא טעמא דדייקא ומינסבא,

וגם בלא טעמא משום עגונא הקילו בה, דהא אפילו בדבר שצריך עדות גמור להוציא ממון מחזקתו דבעינן שני עדים סמכי אחזקה דלא מרעי נפשייהו גבי שטרות העולים בערכאות של גויים בשטרי מכר אף בלא טעמא דדינא דמלכותא כדמוכח להדיא בגיטין י', ואפילו לענין ערוה להתיר א"א לעלמא הוי סמכינן אחזקה זו אי לאו דלאו בני כריתות נינהו עכ"ל, מוכח מד' המהרי"ק שיש לסמוך אפילו לענין ערוה מדין תורה, ולד' המהרי"ק י"ל דבערכאות לא חיישינן בדדמי, אלא דגם לד' המהרי"ק, כיון שע"א חתם ע"ז, א"כ לא עדיף מע"א דעלמא, [דאע"פ דערכאות מהני גם בחתימת אחד כמש"כ בשו"ת הרשב"א ח"ד סי' ע"ד דאפילו אחד ונער קטן סגי מ"מ בדבר שבערוה להמהרי"ק נראה דלא עדיף מישראל, אם נימא דס"ל דנכרי כשר לעדות ומדין עדות הוא כמ"ש להלן]. ובעיקר ד' המהרי"ק שהוכיח מגיטין י' שכתבו התוס' שם דהומ"ל דלאו בני עדות נינהו, נראה דהתוס' לשיטתם דנכרי פסול לעדות ואין זה אלא מתקנתא דרבנן, והמהרי"ק אזיל בשי' רבנו יקיר ורש"י בב"ק פ"ח, ובאמת היא דעה יחידית, ומדהג"מ בגיטין י' דמקשה הא לאו בני כריתות נינהו עדיפא מיני' מקשה דל"ש לומר דלר"ש תקנו תקנה בגט שיהי' מועילים העדות לראי' כמו בשארי שטרות, דהא לאו בני כריתות נינהו, ועי' בחידושי הרשב"א שם. ולשי' התוס' והר"ן דהא דערכאות כשרים אינו אלא מדרבנן מ"מ מהני בעד ערכאות במיתה, אע"ג די"ל דלא תקנו רק בדיני ממונות כמו דמצינו בסמנים דרבנן דלא מהני וכן בחשש שאלה, מ"מ מהני בעד מיתה, משום דעיקר חזקה דלא מרעי נפשייהו הוא חזקה גמורה וכדקי"ל דחזקה אומן לא מרעי אומנתי' מהני בדאורייתא כמש"כ התוס' בחולין צ"ז בד"ה סמכינן וכן בלוקח טלית מצוייצת מן השוק במנחות מ"ג דתגר לא מרע נפשי' ולהכי גבי ערכאות הוי חזקה דלא מרעי נפשייהו, רק דמ"מ לא הוי עדות מן התורה להוציא ממון על פיהם שהרי התורה פסלה קרובים ואפילו משה ואהרן דודאי לא משקרי, ולהכי ס"ל להתוס' דתקנתא דרבנן הוא לענין ממון להכשיר ערכאות, אבל בעד מיתה דא"צ תורת עדות ואפילו הפסולים לעדות, כל שאין בהם חשש משקר הכשירו, וכן מסיח לפי תומו שאינו בגדר עדות כלל, רק דאומדנא שאינו משקר הוא נאמן ומכש"כ בערכאות, אלא כיון דבתורת אומדנא קא אתי עלה יש לחוש בדדמי.

וראיתי בשו"ת הרמ"ץ להגאון מוהר"מ צבי וויטאמיר ז"ל האבד"ק סאמבור בתאהע"ז סי' י"ד שכ' להקל בערכאות דאיכא חזקה דלא מרעי נפשייהו ודאי דמדקדקין ולא חיישינן בדדמי, ומסיק כן להלכה דבכתב מהריגימענט יש לסמוך עליו במלחמה אף בלא קברתיו ולא חיישינן בדדמי ויעו"ש מה שהוסיף להקל במלחמות שבזמננו, ויש לצרף לזה גם דברי רבנו שמחה דבמסל"ת לא בעינן קברתיו, ואף דהוי בכתב מ"מ בטעמא דמילתא שכ' להחמיר בכתב לפי דלא הוי מסל"ת ממש, דלמה הצריך להודיע בכתב, אבל בערכאות דדרך הנמוסים להודיע, וגם יש בזה קשור דברים, ולא הי' ע"י שאלה רק שהודיעו לאחיו ולא לאשתו, ואין בזה כונה להעיד ולהתיר הוי כמסל"ת ממש, ואם שדעת רבינו שמחה היא דעה יחידית שאין לסמוך ע"ז, מ"מ מבואר בתשו' ב"ח החדשות בסי' ע"א שהמהרש"ל צירף דעת רבינו שמחה לשארי טעמים.

ובאחיעזר חאה"ע סי' י"ז צדדתי לצרף ד' הר"א מווירדין שהקיל במים שאין להם סוף בנאבד זכרו, דלדעתו גם בחשש בדדמי יש להקל, אף למש"כ בשו"ת הרא"מ סי' ט"ז הובא בכ"מ בפי"ג מהל' גרושין הל' א' דבחשש בדדמי חמירא ממים שאל"ס והוכחתי מד' הרא"ש ביבמות שהביא ד' הראב"ד דע"א במלחמה לא בעי מת וקברתיו ותנשא לכתחלה, ודייק לה מעובדא דחסא בדקכ"א דאינסבא אפומא דחד סהדא, דאמר מאן איכא בי חסא ולא אפקוה אפילו במים שאל"ס אלא במים שיש להם סוף תנשא אף לכתחלה, והרא"ש כ' על זה לחלק, דמים שיל"ס לא דמי למלחמה דל"ש לומר בדדמי, כיון דעומד ורואה כל סביבות המים ושהה כדי שתצא נפשו ודאי מת, ולכאורה תמוה, דהא עובדא דחסא הוי משאל"ס, ואיכא בדדמי שמא לא ראה עד שתצא נפשו ואפילו בדיעבד תצא, וצ"ל דלענין חשש בדדמי דאאמד"ר לא תצא כדקיי"ל הכא, ועי' בלח"מ, בפי"ג מהל' גרושין הל' י"ט, ולפ"ז במים שאל"ס דאיכא בדדמי בודאי מ"מ אמרו שם ביבמות קכ"א איכא דאמרי אנסבא ר"נ לדביתהו, אמר חסא גברא רבא איתיה, אם איתא דסליק קלא אית לי' למילתא, והא ניהו דמצד מים שאל"ס אין חשש מ"מ הא איכא בע"א בדדמי ושמא לא ראה זמן שהי' עד שתצא נפשו, וגם על ד' הראב"ד קשה, דלמ"ל לדייק מדיוקא דבמים שיש להם סוף תנשא אף לכתחלה תיפ"ל דהא מפורש בש"ס לאיכא דאמרי דאינסבא ר"נ לדביתהו לכתחלה. ועכצ"ל דאין ראי' מזה דכמו דמשום סברא דאם איתא דנפיק קלא אית לי' למלתא, מתירין להנשא לכתחלה מצד דין מים שאל"ס להך לישנא, מה"ט מתירין ג"כ לכתחלה משום חשש בדדמי דלא חמיר דין בדדמי מדין מים שאל"ס וכל דבמים שאל"ס מותרת גם בדדמי מותרת לכתחלה, ולפ"ז גם בדין דאבד זכרו לשי' הר"א מווירדין במים שאל"ס, ה"ה בנידון דבדדמי, דלא חמירא ממים שאל"ס ואם נאבד זכרו בע"א במלחמה בלא קברתיו מותרת להנשא, והארכתי לעשות סמוכין לזה.

וכיון דהרבה פוסקים חולקים ע"ד הרי"ף והרמב"ם ולא בעינן בע"א במלחמה קברתיו כלל רק שחששו לעמודי ההוראה הרי"ף והרמב"ם יש להקל בזה בערכאות די"ל דדייקי טפי ולא מיטעי ולא העלו בכתב עד שנתברר להם הדבר, וגם ד' רבינו שמחה דמסל"ת עדיף ושי' הר"א מווארדין להקל באבד זכרו.

אולם ראיתי במכתב רומעכת"ר שהיתה בקטטה עמו ויש לחוש בזה מצד ע"א בקטטה, וראיתי בשו"ת נחלת דוד סי' ל"ג שצדד להקל ע"י עדות ערכאות בקטטה ולא העלה דבר ברור, אולם באשר לא נגע מעכ"ת בזה נראה שהיתה קטטה סתם לא באופן המבואר בשו"ע אה"ע סי' י"ז סעיף מ"ח, שאמרה גרשתני בפני פלוני ובאו העדים והכחישוה או שהמיר דתו, דדדוקא בהוחזקה שקרנית, כמו בגרשתני או במומר שאינו ראוי לדור עמו, כמוש"כ בנוב"ק סי' מ"ב, אבל בסתם קטטה לא חיישינן לזה ובודאי ע"א נאמן.

שמשון שם לפניו לו"כ לא לשמ לפניו.

ומה שאמר לו"כ ס"מ אלו לשון לשון לשון

שנחשב למוס שכתב הרמב"ם ס' ביאת מקדש שם הארוך ביותר והקלר ביותר עד שיהיו מופלגין משאר העם. דכיון דסס מופלגין הרבה. דהא לא כתב מופלגין קלת כמש"כ בהם"ד רק סתמא ע"כ י"ל כמ"ל. וכמופלגין הרבה נחשב לסימן מובהק וכש"כ לסי' אמלעי. ועוד דהא הנו"ב בח"ת סי' ס' העלה שם דבארוך וגון קלת בהפלגה הוי סימן אמלעי. ע"כ בודאי אין לסתור לדברי המשתת בסימן. ועדיין יש לומר כדבריו דמה דנחשב לפוס דהוי לכה"פ סימן אמלעי. אבל לפי מש"כ לעיל דבבכורות מיירי בארוך וגון בהפלגה הרבה. יש לומר כדברי המ"ב דמה דהוי מוס דהוי סימן מובהק. ואין סתירה עליו מהך דבכורות:

ד) שוב ראיתי בשו"ת בריח אברהם סי' כ"ד דהביא לדברי המשתת בסימן הנ"ל והקשה עליו מהך דארוך וגון דלא נחשב לסימן כלל ואילו גבי מומי בהמה נחשבו למומין כו'. אבל לפי מה שכתבתי אין ראי' מוכרחת מהך דבכורות לעיקון זה. וע"כ עדיין י"ל כדברי המ"ב דמה דנחשב למוס בבהמה דהוי סימן מובהק ולכל הפחות לסימן אמלעי. וגם ראיתי בברית אברהם שם שכתב בשם החת"ל בפסקיו בסי' קס"ח שהבריח דארוך וגון דהוי סי' גרוע מיירי במופלג בארוכות דאל"כ פשיטא. וע"ז מוכיח מן הרמב"ם פ' ס' ביאת מקדש ס' י"ד דכתב ארוך וקלר ביותר שיהיו מופלגים משאר העם הוא בכלל מומי הבהמה. דמה דהוי מוס בבהמה דמ"מ אינם סימנים כלל בהיתר עגונה. ותמיהני עליו דהא החת"ל כתב שני פעמים שם בלשון דארוך וגון דהוי רק סי' גרוע מיירי במופלג קלת בארוכות כו' וקלת בהפלגה כו'. א"כ משמע להדיא מן החת"ל דאם הוי ארוך וגון בהפלגה מרובה דזה הוי ס"מ ולכה"פ ס"א אי"כ ממילא אין לסתור לזה מן הרמב"ם הזה די"ל כמש"כ לעיל. והבריח אברהם השמיט לדברי החת"ל שכתב בלשון קלת בהפלגה. וע"כ הקשה כן אבל באמת אין מזה סתירה לדברי הרמ"ב. ומה שהקשה הבריח אברהם שם מן שומא קטנה שאין בה שער דלא הוי מוס בבהמה וגו"מ פלפלו בגמ' אם שומא הוי ס"מ. ז"א דאי' דהא הרמ"ב כתב דמה דהוי מוס בבהמה הוי ס"מ אבל מה דאינו מוס בבהמה יש מהם דהוי ס"מ או לא. וע"כ אין הכרח מזה לסתור לדברי הרמ"ב כפי דנראה מדבריו. וכמש"כ הבריח אברהם

לעמוד מדברי הרמ"ב דס"ל כן:

ה) ונשובה לנ"ד דיש סימן קרחה בראשו. והנה משמע בגו"ב בח"ת סי' ס"א בסופו בד"ה והרופא שעל הבהונה קשה כו' שכתב בזה"ל והסימנים שבגופו הקרחה שבראשו זה סבית מאד בהרבה ב"א והלפורן הנשמת כיון שבוגו האלבע שהוא סמוך לאגודל ויד שמאל אולי מקרי סימן כו' ועכ"פ סי' אמלעי מקרי בפרט בצירוף הקרחה שבראשו והשבר שבמתניו כו' עכ"ל הנו"ב. וראיתה מדבריו דסי' קרחה בראשו לא הוי סימן אמלעי רק סי' גרוע. ולענ"ד נראה לדון דסי' קרחה היא דהוי מוס הפוסל בבהמה כמבואר בבכורות (דף מ"ג) והרמב"ם פי"ח ה' ביאת מקדש ה' א' דבכה"ג נחשב לכה"פ לסימן אמלעי לפי מה דמשמע מדברי הנו"ב דמה דהוי מוס דהוי ס"מ. וע"כ לכה"פ הוי זה סימן אמלעי. ולפ"ז בסימן קרחה שהי' השער שלו מקיף כל הראש סביב מלפניו ומאחריו ואין שם שער באמלע דהוי מוס ופוסל בבהמה וכיוצא בזה וכפי שכתב הרמב"ם בפ"ח ה' ביאת מקדש ה' א' דיי"ל דזה הוי לכה"פ סימן אמלעי. והיכא דמספיק לנו גם ס"א דאם הקרחה הוא בכה"ג דנחשב למוס הדעת נותנת דבכה"ג הוי זה לס"א המועיל בהיתר עגונה כמו בנ"ד. ולפי שלא כתבו אלו איך הי' הקרחה בראשו ע"כ הנני להודיעם דאם הי' הקרחה בכה"ג דנחשב למוס ודאי דיש לנו לסמוך להיתירא. אך אף אם לא הי' הקרחה באופן דיהי' מוס ג"כ לאחר זמן יש לנו להקל ע"פ מש"כ בעת שנדפס בספרי נחל יצחק סי' ס"ה

סעי' יו"ל ענף ז' דמלרפיגן בעה סי' גרועים להיתר הפאם הגמלא אלנו. ויש לי עוד אריכות דברים בזה ועת לקלר. ובאשה"ח יום ג' אייר תרכ"ח לפ"ק. נאוסלדק:

תשובה הזאת הנכבדי מקודם שזיכה ד' אותי בספרי נחל יצחק. זה הוא על מה שנדפס בעת ב"ה בארוכה מזה הענין בספרי נחל יצחק ועש"כ קראתי בעת בזה ספרא:

סימן כט

נשאלתי בעגונה א' מק' לוגא אשר בעלה הי' חולה מסוכן במחלת הסוחטעת ר"ל ונסע לפרייסין לבקש רפואתו ובמשך שלשה שנים אחרי נסיעתו לפרייסין נסעה אשתו שמה לבקשו וחקרה אצל הממונה על הקברות דק"כ על בעלה שהי' בשם קלמן פונטיל והי' חיים והשיב לה הממונה כי נמצא בפנקסו כתוב אשר קלמן פונקיל שנאיידער מת ונקבר שם בק"כ והראה לה את קברו והי' בעת 1866. למספרם ובשנה זו בא לשם. כ"ז הגידה האשה העגונה ולפי דעתה הממונה הוא אינו יהודי ולא ברור לה. כ"ז כתוב בהנ"ע של העגונה. עוד גב"ע מה שמעו מן האיזבארשליק דק' קאמינקע הסמוכה לטורחדנא. לפי שבעל האשה העגונה הי' נכתב בעיר זו ומקודש נסיעתו לפרייסין לקח פתם משם אצלו ואמר כי ידוע לו שמת בעלה של האשה זו כי הי' אצלו מכתב שמת רק שהי' עשות בהפריזוזיקע שלו. ובגב"ע אחרת של האיזבארשליק נכתב בזה"ל שהי' לו מכתב שמת בעלה והי' עשות בהמכתב ואינו יודע הטעד אם אמר לו האיזבארשליק שהי' עשות בשם אביו או בשם הכינוי שלו וזה זוכר כי בשמו בעצמו לא הי' עשות כלל וגם אמר לו האיזבארשליק שהי' כתוב בהמכתב שנשאר איזה חפץ מהספער. והאיזבארשליק הנ"ל ע"פ שני סגנונות הללו. וכן המכתב הנ"ל לא נמצא כעת. וגראה כי העשות הי' מן פונטיל לפונקול כי בק"ב אין מדקדקים כ"כ בהבק"ת ובהקבורות בשם בזה ועבידי למעבי בזה:

והרופא מומחה דקאמינקע העיד כי בעלה של האשה הי' חולה מסוכן מחלת הסוחטעת ר"ל ולפי אומדנא שלו לא הי' באפשרי לחיות יותר מן ב' או ג' שנים ורובא דרובא מתים מחולי זה. כ"ז העיד הרופא ע"פ גב"ע. והרבנים הסמוכים מקרו בעיר קאמינקע אם יש עוד א' כתוב במספר הנפשות שלהם בשם כזה והמספר הנפשות דשם היא מעט ואחר החקירה לא נמצא שם כתוב עוד א' כשמו ושם הכינוי שלו שיהי' נאבד מאתם. וכן נתבאר בגב"ע כי קודם נסיעתו לביתו הבטיח לאשתו לחזור אליה בקרוב ומן אז עד היום אינה יודעת ממנו כלל והיא עדיין ילדה בשנים והיא שבולה וגלמודה מכמה שנים ד' ירחים על ימי נעוריה. ונשאלתי בזה לחוות דעתי הקלושה:

א) תשובה והוא. כי לכאורה נעלם לתי הסיתר בעגונה דלא כי ע"פ הגדת האשה מה שמעה מן הממונה על הקברות בק"ב אחר שחקרה ממנו אין בזה כח להתירה דהא אמרה כי נראה לה שהוא אינו יהודי א"כ הא לא הי' עדותו במסל"ת רק בתשובה על שאלתה ממנו וגם הי' תשובתו שנקבר שם אים שמו קלמן פונקיל שנאיידער ובאמת הי' שמו קלמן פונטיל חייב. ע"כ אין כח ע"פ גב"ע של הגדת האשה בזה להתירה. וכן ע"פ גב"ע של מה שמעו מהאיזבארשליק שאינו ידוע אם הי' המכתב שנשלח לו מכתב מן יהודי או מן אינו יהודי וגם אם הי' מקויים כי גוף המכתב שלא אינו לפניו כעת וגם האיזבארשליק

כנר

כבר נפטר והלך לעולמו וכן אמר האיבה"ליק שהי' עצות בהמכתב ואינו יודע אם הי' הטעות בשם הכינוי או בשם אביו וכמה עקולי ופסולי יש בכ"ז ע"כ נעלו דלתי הסיתר להאורה כזה :

ענף א.

ב) ועכ"ז אפתח בהלכה בע"ה • והוא כי כבר העליתי בספרי באר יצחק ח' יו"ד סי' ה' ענף ד' להוכיח דע"פ סברת אומן לא מרע אומנתו במכירן להקל אף היכא דאיכא חזקת איסור עדיפא • ואף דבספר ברית אברהם ח' יו"ד הי' כ"ב אות ה' כתב דאפשר לחלק דשאני היכא דאיכא חזקת איסור ע"ש • עכ"ז העליתי בספרי שם להוכיח דאף במקום חזקת איסור סמכינן להקל עפ"ז ע"ש • ולאורה יש לסמוך זה לפי שיטת הסוברים ביו"ד סי' צ"ח דס"ל דטעימת קפילא דמהני הוא אומן ומסל"ת שנישם ביחד דוקא כמבואר בטור יו"ד שם פלוגתת הראשונים בזה • הרי דס"ל דלא סמכינן על סברא דאומן לא מרע אומנתו רק באופן דהוי מסל"ת [ואף דהתם אין לפניהו חזקת איסור רק בשם איקבע איסורא אפשר לדינו כיון דידוע לנו דהי' עכ"פ שם הערובות לפניהו • וגם זה אינו ברור כ"כ ועיין בפרי מגדים שער התערובות פ"א בד"ה והנה מלתי מקום א' אשר לאורה כו' ומה שהניח שם בשם הרשב"א סי' רע"ב ורע"ג כו' ע"ש • ועיין ביו"ד סי' קכ"ז סעי' ג' ובע"ז ס"ק ו' ובנקה"כ שם וקלרתין] :

ג) ויש לחלק דשאני היכא דאינו מעיד על מה שראה בעיניו רק על מה שראה לו כן לפי הסברת דעתו וכמש"כ הפרים מגדולות ח"א סי' י"ב סברא זו גבי עדות הרופאים ע"ש • וכן כתב הברית אברהם שם סוף סי' כ"ב אות ח' דזה מקרי עדות ידיעה שלא בראי' • ולפ"ז י"ל דה"ע שייך גם בעדות קפילא על הרגשת הטעם דיכול להיות דאינו נרגש כ"כ הטעם בחוש רק להמבין בזה • וע"כ ס"ל דלא שייך בזה לדון בקפילא דאומן לא מרע אומנתו דמירתת שלא יפסיד אומנתו וכמש"כ החוס' בחולין (דף ל"ח ע"א) ד"ה סמכינן אקפילא כו' • וע"כ ס"ל להגך פוסקים דזה לא שייך רק היכא דמעיד על מה שראה בעיניו וכעין הא דמנחות (דף מ"ג) דאם יתוודע האמת יותפס בשקרו • אבל הכא בעיניתו הי' יכול לאשתמוטי ולומר דאינו לא הרגשתי הטעם כ"כ • ע"כ ס"ל דבעי קפילא ומסל"ת • ולכן אין לסתור עפ"ז לכל מש"כ בספרי שם וכש"כ לפי הסכמת הבית יוסף ליו"ד שם דהעיקר כהסוברים דסמכינן אקפילא אף דלא הוי מסל"ת • אף דמהתם אינו רואי' להיכא דיש לו חזקת איסור • אבל בספרי העליתי להוכיח שם דאף נגד חזקת איסור סמכינן על הך סברא • ואף להמגן אברהם בסי' כ' ס"ק ח' דכתב דדוקא גבי טלית מקילינן כו' • מ"מ זה אינו רק במה דלא הוי קפילא באומנתו אף לאינו יהודי • אבל במה דהוי קפילא באומנתו אף לאינו יהודי גם המג"א מודה דסמכינן ע"ז וכמש"כ בספרי שם • ואח"ז ראיתי בתשובת מים חיים ח' יו"ד סי' ג' וסי' ה' שהעיר בקושיא זו על הפרמ"ג בסי' מ"ו ומחלק בחילוק נכון בין מידון הפרמ"ג להך דסי' ל"ח :

ד) וכעין זה כתבתי בספרי באר יצחק ח' אה"ע סי' ה' ענף ד' לבאר דיש לנו להתיר הטענה ע"פ מה שנמצא בעלה מוכתב בספרי מהיש של עשה המשלה וכתו דכתב הרמ"א בח"מ סי' ס"ח סעי' א' דספר שכותבין בו הערכאות הוי כשטר שלהם וכמש"כ הסמ"ע שם ס"ק ו' דגם בזה שייך לא מרעי נפשייהו כו' • וכמו בראש ב"ד וסופר שלו הגיטין (דף י"ע) דמחמת אימתא דרבו עליו ועביד לגלוי נאמן ביחידי כו' וכמו שהארכתי שם בזה הרבה • ולפ"ז ברור הוא בב"ד דאם הלוה שאינו דין עליו אי' הוא • דנמצא כתוב בספנקס שיש ח"י הממונה על הקברות דהוא מת כבר • דוודאי סמכינן ע"ז להתירה דהא שייך בזה ג"כ לדון דאומן לא. מרע אומנתו דהא הוא ממונה ע"ז מהח"ק דק"ב וע"ז נוטל שכרו • וכפי הנשמע כי בק"ב משגיחים ע"ז בעינא פקיחא ואם ישנה הממונה מזה יעבירו אותו לגמרי • ולכן דומה זה ג"כ להא דראש ב"ד וסופר שלו כנ"ל ושייך גם בזה לומר דלא מרע נפשי' לכתוב שקר וכמש"כ שם בשם הרא"ש גיטין • ולכן אם נמצא כתוב בשמות הנפטרים הכתובים בפנקס שח"י הממונה על הקברות יש לנו יסוד ברור לסמוך ע"ז ולהתירה מכבלי הגיגון • משום דלא מרע אומנתו ולא מרע נפשי' לכתוב שקר אף דהוא בלא חתימה כיון דכל מעשיהם בעין הזה נרשמים ונכתבים בספנקס המיוחד לזה וזהו עיקר אומנתו שמוטל שכר בעבור זה • ועיין בח"מ סי' ל"א סעי' ה' ובש"ך ס"ק כ"ה • ובנ"ל עדיף עפי כפי הטעם שנתבאר :

ה) ועיין בספרי באר יצחק שם בד"ה אך לכאורה יש להוכיח מגיטין (דף כ"ח) כו' לבעדות בע"פ דוקא מלינו די"ל דמרע נפשי' משום דזהו לא הוי אומנתו ואמרינן דמרע נפשי' אבל במה שנכתוב בספנקס המיוחד לזה בודאי שייך גם בזה לומר דלא מרעי נפשי' • ומכש"כ אם יש מלבד על קברו ונכתב שם שמו של האיש שאינו דנין עליו בוודאי יש לנו יסוד להקל עפ"ז • אך אף אם לא הטמידו שם מלבד על קברו אך דממלא כתוב שמו בשמות הנפטרים • ג"כ יש לנו יסוד להקל עפ"ז • ואף דיש לנו חזקת איסור א"א של האשה שאינו דנין עליו • מ"מ הא נתבאר דהסברא דאומן לא מרע אומנתו הוא לנו יסוד לסמוך ע"ז אף במקום דיש לנו חזקה כנגדו • וכמש"כ בספרי באר יצחק שם וגם לפי מש"כ המג"א בסי' כ' ס"ק א' דגבי טלית מקילינן משום לירוף דאין דרך לעשות בגד כו' א"כ ה"ה בנ"ד דיש לנו הרבה אומדנות כפי שיבואר לקמן דיש לצרוף מכש"כ בנ"ד וקלרתי וגם הא היכא דהוי קפילא לכל גם המג"א בסי' כ' מודה • וכמש"כ בספרי באר יצחק ח' יו"ד סי' ה' • ובפרט דיש לומר דחזקה דדייקא ומיקסבא מרע לחזקת א"א כמש"כ החוס' בכמה דוכתי • ועיין בספרי באר יצחק ח' אה"ע סי' ו' ענף ט' בד"ה ולפי מה שנתבאר כו' • א"כ הוי ספק הנקול דבוודאי סמכינן להתיר ע"פ הכלל דאומן לא מרע אומנתו כו' :

ענף ב.

ו) אבל דא עקא דהא כל זה לא שייך רק אם ראינו כתוב כן בשמות הנפטרים הכתובים בהפינקס המיוחד לזה שח"י הממונה כפי הנהוג בהקהילות הגדולות • אבל בנ"ד אשר הממונה ע"ז אמר בע"פ לפני האשה שאם בעלה הוא נכתב בשמות הנפטרים שבפינקס שח"י א"כ אפשר לומר דבמה שאומר בע"פ לא שייך לדון בזה להכלל דלא מרע אומנתו דהא זהו לא הוי אומנתו כ"כ לומר כן בע"פ • א"כ לאורה נסתר ההיתר הלז בנ"ד כל זמן שלא ראינו כתוב כן בהפינקס המיוחד לזה • וכמש"כ לעיל להוכיח מגיטין (דף כ"ח) דבעדות בע"פ שאני ונרע משמרי ערכאות :

ז) ועכ"ז יש לנו גם בזה יסוד להיתירא והוא כי ביו"ד סי' פ"ו סעי' א' כתב הרמ"א דאף בא"י כשאומר מעוף פ' הוא סומכים עליו • והטעם הוא משום דהוי עביד לגלוי ולא משקר • הרי דסמכינן אף בא"י על דבריו היכא דהוי עביד לגלוי ושאני עדות מיתה משום דזה לא הוי עביד לגלוי כ"כ כפי המבואר בספרי הפוסקים • א"כ לפ"ז ה"ה בנ"ד דמעיד הממונה דבעלה מת כפי המלא כתוב בהפינקס וזה הוי עביד לגלוי מיד דהא כשהקור לראות את הפנקס ולא מצא כתוב שם יהי' נחפס לשקרן מיד • ע"כ ממילא הוי דינו ככל מידי דעביד לגלוי דסמכינן אף על א"י משום דמירתת לשקר • אך זה אינו ברור כ"כ משום דהא מבואר ביבמות (דף מ"ז) וביו"ד סי' רס"ח סעי' יו"ד דמי שבא ואמר [בעת שסי' מוסר להתגייר] נתגיירתי